

ÉLETTÜNK

XXXVI. évf. 2. szám (36. Jg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

2004. február

NEVELJÜNK BÉKÉRE!

II. János Pál pápa üzenete a Béke Világnapjára

Renato Martino bíboros sajtóbemutatóján ismertette a szentatyai idejei békeüzenetét. Összefoglalva: A Pápa célja az volt, hogy üzenetével felhívja a figyelmet az egyház küldetésének sajátosságára: oktató, és a lelkiismeretet nevelő feladatára, különös tekintettel korunk békéjét és biztonságát fenyegető veszélyekre.

Az egyház, az emberiség szakértője, a békére vonatkozó, évszázados társadalmi tanításával, a kezdetektől fogva mindenkit arra szólít fel, hogy neveljen a békére, annak tudatában, hogy csak azok az emberek és népek valósíthatják meg a békét, akiket lelkileg és kulturájában erre neveltek, erre készítettek fel.

A Szentatyai üzenetében a békére való nevelés összefüggésében foglalkozott a nemzetközi jog témájával, hangsúlyozva az egyház oktató és nevelő tevékenységének sajátosságát - mondta Renato Martino bíboros, utalva a Gaudium et Spes k. zsinati dokumentum tanítására, amely világosan kifejti, hogy az egyháznak vallási és erkölcsi küldetése van az emberi közösségek felé.

Az üzenet a nemzetek vezetőihez, jogászokhoz, az ifjúság nevelőjéhez, valamint azokhoz a férfiakhoz és nőkhez, akiket megkísért a terrorizmus elfogadhatatlan eszköze: hallgassák meg Péter utódnak alázatos felhívását: Ma is, 2004 elején, a béke még lehetséges, sőt megvalósítása kötelességünk.

Minden szinten törekedni kell a békére: politikai, tudományos, kulturális és oktatási szinten, a személyek lelkiismeretéhez szólva, különös tekintettel azokra, akik a terrorista erőszak egérúját akarják választani, hogy megoldják a problémákat és konfliktusokat.

A felhívás után az üzenet emlékeztet az első béke-világnapi üzenetre, amelyet II. János Pál pápa 1979. január elején tett közzé, és amely a következő címet viselte: „Ahhoz, hogy eljussunk a békére, nevelnünk kell a békére”. A Szentatyai emlékeztet rá, hogy a béke-világnap megünneplését előde, VI. Pál pápa rendelte el 1968-ban.

Ezzel a kezdeményezésével felvázolta azt a rendkívül jelentős, alapvetően fontos, jól ismert és nemzetközi szinten is nagyra értékelt útvonalat, amellyel Péter széke hozzájárul a világ békéjének megvalósításához. A szöveg tükrözi egyrészt azt, hogy az egyház tudatában van felelősségteljes szerepének, amelyet a béke előmozdításában játszik, másrészt szól a Pápa lelkipásztori gondoskodásáról, - erőfeszítéseinek megköszönéséről. A Szentatyai megállapítja: „Pápaságom 25 éve során szüntelenül feleltem hangom az egyház és a világ előtt, hogy mind a híveket, mind a jóakarató embereket felszólítsam: álljanak ki a béke ügye mellett, járuljanak hozzá annak az elsődleges jónak a megvalósításához, biztosítva így a világ számára egy jobb kort, kiegyensúlyozott együttélést, egymás kölcsönös tiszteltetésben tartásával”.

A mostani béke-világnapi üzenet középnyitójában a nemzetközi jog, mint a békéhez való jog - kérdésköre áll. A békére való nevelés egyben a törvényességre való nevelés is. Arra van szükség, hogy az egyéneket és népeket a nemzetközi rend tiszteltetésben tartása felé vezessék. A béke és a nemzetközi jog szoros kapcsolatban áll.

(Folytatás a 2. oldalon)

KERÉNYI LAJOS SCH. P.

MEGYEK ÉS MEGGYÓGYÍTOM

A Betegek Világnapjára - február 11.

Mi kell az embernek, amikor beteg?

Számára előbb-utóbb minden elveszti jelentőségét, ami a „kincs, hír, gyönyör” kategóriába tartozik. Minden összedőlni látszik előtte, ami eddig éltette. Ekkor igényli igazán, hogy emberi méltóságát megbecsüljék. Mit igényel ilyenkor? Mihez van joga?

- Jól berendezett kórházhoz;
- emberarcú orvosokhoz, nővérekhez, mentősökhöz, ápolókhoz;
- a betegség humánus értelmezéséhez, amiben valamiképpen benne rejlik a remény.

Az ún. mechanikus modell előbb-utóbb kiábrándít. A cső-kezelés, a végnélküli gépies kivizsgálások... A minap egy orvos idős édesanyja ezt mondta: „Elegem van. Hagyjanak engem szépen elaludni. Ne zaklassanak állandóan.”

Mi a keresztény modell?

Az egész embert akarja megváltani, gyógyítani. A betegségben erősen csökken a beteg autonómiája. Az önbizalom sebzódik meg ilyenkor, az egészséges embernél magától értetődő „ösfunkció”. Minél inkább alkotó egy ember, annál többet merít ebből. A betegség leállít, korlátozza az eddigi akcióképességeket. Mérsékli, vagy megszünteti az emberekkel és a világgal való eleven kapcsolatokat. Félélemek, neurotikus szorongások, esetleg depresszió zúdulnak a betegre.

Mondhatatlanul szükséges, hogy a beteg megérezze nyomorult állapotában, hogy ő még kell, fontos, hasznos valahol. Az önbizalmat kell elsősorban visszaállítani, így a „meggyötört” lélek a pusztulás és a gonosz szörnyűséges örvényeiből kiutat talál, s a depresszió, életmegunás, elkeseredés sem keríti hatalmába.

Minden testi vagy lelki betegnél létkérdés: lehetséges-e biztosítani számára a transzcendens nyitást:

- visszaadni a talajt, az önrétekelést;
- a szeretet érzését és a reménnyel teli szeretetlehetőségeit;
- az önbizalmat;
- megnyitni előttük a távlatot: a továbblépés biztosítását.

Mi az alapja e szükség szerű igényeknek?

Ezek az igények feltétlenül túlmutatnak a természetadta lehetőségeken. Hiszen a betegnek be kell látnia, hogy a legnagyobb kórházi körülmények, a legszeneálisabb orvosi beavatkozások, gyógymódok és gyógyszerek előbb-utóbb kevésnek bizonyulnak. És akkor talán mindennél erőteljesebben kell a lényeg: a kiút, a továbblépés. Ennek igazolt alapja az emberi lélekben rejlik.

Adva van ugyanis egy olyan sajátos pszichikai funkció, ami a lélekben, mint vallási igény jelentkezik. Ennek egyik jele a „mindenkor minden népének” vallási szimbolikája. Ezek egyetemese „ősi nyomok” (Jung), amelyek hozzátartoznak a lélekhez.

Hosszú, immár négy évtizedes, intenzív jeladásaim visszajelzései is erről tanúskodnak. Nincs, aki közömbös lenne ezek irányában. Vagy örül, vagy kérdezi kezd, vagy hevesen tiltakozik, ellenkezik. Ez is pozitív jel.

Íme: a lélektani tény szavatolja az egyén további fejlődési lehetőségét. Bete-

geim nemcsak a szenvedés és a rossz értelmezésének kínzó kérdéseit teszik fel, hanem az élet értelmét, miértjét kutatják. Jung, a nagy pszichológus, mesterien így beszél erről: „Az élet derekán pácienseim között egyetlen egy sincs, akinek problémája ne vallási jellegű lenne. Igen. Végül soron mindenki abba betegszik bele, hogy elvesztette azt, amit az élő vallások meg-

Dr. Szabó Zoltán, ölmozott üvegablak-terv, Sajtóskál, r. k. templom, 1997.

adnak híveiknek, és valójában senki meggyógyul meg, aki nem jut el újra Istenhez. Úgy látszik, nem légből kapott hipotézis, hogy az emberi lélekben a legmagasabbrendű ösigeny az istenkép”. Van valami a lélekben, ami felsőbb hatalomtól való, és a felsőbb hatalomhoz vezérli. Jung így fogalmazza meg ezt: minden lélek erőterében a tudat alatt van valamilyen központi energia, amely ha aktívá válhat, mindent el tud rendezni titokzatosan. Íme: ez maga az Isten!

Ha nyitottak vagyunk ezen energiák iránt, akkor az lelki dinamikus erőt, békét és örömet teremt bennünk. Ha elhanyagoljuk, belső ürességbe, kétségbeesésbe zuhanunk. Ezért nyíltan ki kell mondanunk, hogy a lelki traumákkal küzdő betegek nem emelhetők fel, ha nem találunk rá a vallási beállítottságra. (...)

A lelkipásztor ki nem hagyható orvos

Hatalmas és izgalmas vonzó erőterét az ember és az emberiség számára a transzcendencia, a természetfeletti. Tertullianus ókeresztény történetíró szerint: *Anima naturaliter christiana*, azaz az ember lelke természeténél fogva keresztény. Arra született, hogy mindig tovább akarjon lépni, hogy valóban tovább léphessen, és legyen biztos garanciája arra, hogy valóban továbbléphet a szeretet, a szép, a jó és az igaz értékek világa felé.

Aquinói Szent Tamás szerint az ember természetes vége: természetfeletti! Ősi törvény, hogy egyetemes vágyaknak mindig van tárgyuk, ami felé irányulnak.

Ahol az evílág értékei többé már kilátástalanok, ott kifinomult az érző és figyelő szellem a „tovább” irányába. (...) A mélypszichológia úgy tartja, hogy vannak velünk született ősmagatartásformák (archetípusok), melyek rögtön rezonanciába lendülnek, mihelyt valaki megszólítja őket. Innen ered az immár negyvenéves tapasztalatom, hogy gyakorlatilag senki nem hal meg az Isten felé nyitás nélkül. Ady az embert Istenhez hanyatló árnyéknak nevezi, aki előbb-utóbb nem bírja harcát vítéül, és megeliki istenszerelemmel. Káprázatos esetek igazolják saját mezoönyomben, hogyan melegsik fel figyelő szíve még a szinte eszméletét vesztenek is, amikor szavamra, jeladásomra (fezületfelmutatás) felsejlik előtte a vágyavágyott természetfeletti, az ősi, örök álom. (...)

Eckhardt orvosprofesszor többször mondta nekem: Jöjj csak! Mélyen összetartozik a mi munkánk. Kiegészítjük egymást. Valóban:

- Ha a „sötét órán” a beteget előveszi a lelkiismeret, ugyan ki tudja neki hatalommal megmondani: Minden helyrehozható! Egy francia költő így szól erről: Ne féljete azoktól, akik naponta kinevetnek titeket, és gúnyosan hajtogatják: Nincs Isten, nem ő segít. Ugyanők északánként visszajárnak a lelkük mélyén elásott Istenük sírjához és ott zokognak.

- Ha kilátástalanná válik a lét, értelmelenségek törnek az emberre, koporsók mellé kell állnia, szeretetséből vérzik, mert elhagyták, nem nyitják rá az ajtót, ha családik önmagában, boldogságban, leé-pül, gyógyíthatatlanul megbetegszik, szemébe vígyorog a halál... Ugyan ki mondja el neki teljes bizonyossággal, hogy mindig van következő lépés az élet irányába, nagypétekre hűsvét következik, hogy *per cruce ad lucem* - a kereszt által a fénybe jutunk? Ki biztosítja a leé-pült, szakadt, önbizalmát veszített embert, hogy az evílág nagyszerű értékeinek leáldozásakor is fény gyúl a sötét éjszakában?

Az Országos Onkológiai Intézetben történt. Az orvos és nővér már vártak. Ebben és ebben a szobában fekszik egy kb. negyvenéves nőbeteg - közölték. Hirtelen fellobbantak és aktivizálódtak áttetes tumorai. Igen rossz állapotban van.

- Itt már csak a tisztelendő úr tud segíteni - mondta az orvos -, telve van kínzó félelemmel. Ezt hajtogatja: Ó úgyis el fog kárhúzni.

Kérdésemre ez volt a beteg válasza: Egy életet át becsaptam az Isten. Véges van. Kiderült, hogy tizenhat éves korában egy nem túl nagy horderejű szex körüli bűnt követtem el, és azt nem merem meggyónni. Azóta is rendszeresen szentségekhez járul, és íme, most nehéz helyzetében dobott rá kilátástalan helyzetére.

Sikerült meggyőzőm: Isten végtelen irgalmas. Semmi nincs elveszve, amíg itt a földön élünk. Mindent jóvátehetünk. Nehezen, de elfogadta érveimet. Ezután valami csodálatos bűnbánat következett.

Néhány hét múlva behívat az orvos és megkérdezi: mit tettem én a beteggel? Hirtelen leálltak a folyamatok a nyirokdagagatoknál. A beteget mintha kicsérélték volna!

(Folytatás a 3. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Kutyaharapást szőrével?
Küzdelem a terrorizmus ellen

Istent nem kell félteni, a kereszténységet, az Egyházat igen. Ezt teszi, egyik korábban irt levelében, Düsseldorf közelében élő figyelmes olvasónk, aki az iraki háború jogosultsága körül kialakult vita kapcsán, rámutat arra, a keresztényellenes és nyugatellenes stratégiára, amelynek kifejezése az immár majd minden kontinensre kiterjedő terrorizmus. Hivatkozással a Korán több szűrőjére, azt bizonyítja, hogy az Iszlám célja nem a „nem hívők” megértése, hanem a világhatalom megszerzése és az iszlám-törvénykezés, a „Sharia” bevezetése az egész világon. E cél elérésére minden eszköz megengedett. Ezek kifejtése után olvasónk így fogalmazza meg kérdését:

„Azt kérdezném, hogy ha az egyén vagy egy egész nagyhatalom szavát vagy

figyverést felelmi a vallásnak álcázott iszlámista világművelői törekvése ellen, szabad-e őt az ún. béke nevében... az isteni parancsokra hivatkozva lehurrogni? Elképzelhető, hogy Isten inkább kiszolgáltatna bennünket az ördögötől meg szállított hamis prófétáknak, csupán a béke kedvéért, mintsem 'helyesejlen' egy kikerülhetetlen exorcizmust (ördögűzést), mert ez csak fegyverrel lenne keresztülvihető?... Lenne a Szentírásban olyan kitétel, amely a sátni erők ellen mindenáron békéltető feceséget, kéksisakos fontoskodást és mások, valamint a bennünket követő generációk kárára való engedékenységet követelne?”

Miklós atya válasza:

Az iszlám témájával foglalkoztunk az ÉLETÜNK 1999. májusi számában, az 1999. júniusi számban pedig „Lehet-e háború jogos?” című cikkünkben, a Kosovo-i események kapcsán, igyekeztünk keresztény szempontból megvilágítani ezt a kétnyelvű kérdést. Válaszunk természetesen nem merítette ki a fennálló problémákat.

Az iszlám vonatkozásában nem titkoljuk el, hogy a Korán egyes rendelkezései tápot adhatnak az iszlám fundamentalizmusnak, mely ezekre hivatkozik a zsidóság és a Nyugat elleni akciók igazolásában. De rámutattunk arra is, hogy a vallásháború, a „dzsihad” kezdetben nem vonatkozott az „írásbirtokosokra”, a zsidókra és keresztényekre, ha azok beilleszkedtek az iszlám államrendjébe. Mohamed maga aránylag toleráns volt keresztény magáival szemben, annál is inkább, mivel a Korán számos elemet átvett a mi Szentírásunkból.

„A viszony a kora középkorban, az iszlám spanyolországi terjeszkedése és később a kereszties hadjáratok nyomán romlott meg” - írta akkor. A jelenlegi helyzet sem egyértelmű. Az iszlám teológusok jelentős hányada napjainkban nem fogadja el a Korán fundamentalista értelmezését és azon az állásponton van, hogy Isten nem lehet az erőszak (terrorizmus) forrása, tehát nem lehet rá hivatkozni annak igazolására.

Tudjuk persze, hogy számos iszlámvezető nem osztja ezt a nézetet és sikerül is a széles tömegeket ellenkező irányban fanatizálni. Hosszú időre lesz tehát még szükség, amíg meg lehet teremteni a békés együttélés alapjait. Minden attól függ, sikerül-e a következő generációt - mindkét oldalon - a békére nevelni.

Ezt a gondolatot hangsúlyozza II. János Pál pápa 2004. újév napjára, a Béke Világnapra közzétett üzenetében, amelynek ezt a címet adta: „A békére nevelni mindig időszzerű elkötelezettség”. Lapunk más helyén ismertetjük a Szentatya üzenetét.

Ami mármint a másik kérdést illeti, hogy ti. szabad-e egy nagyhatalmat „isteni parancsokra hivatkozva lehurrogni”, ha az „szavát vagy figyverést felelmi a vallásnak álcázott iszlámista világművelői törekvése ellen”, mindenekelőtt meg kell különböztetni, hogy szavát, vagy figyverést emeli-e fel: szava felelmele, diplomáciai, gazdasági, védelmi intézkedések megtétele ellen aligha lehet kifogás, feltevé, hogy azok nem ártatlanokat sújtanak. Egészen más a helyzet a fegyveres beavatkozásnál. Ezt az alapvető erkölcsi normák és a nemzetközi jog szabályozkga, alkalmazásuk az ENSZ illetékessége tartozik. Ezen egyetlen nagyhatalom sem teheti túl magát.

A Katolikus Egyház álláspontja napjainkból megegyezik a nemzetközi jogszabályokkal: elismeri a jogos önvédelem jogát, „ha már a békés rendezés utolsó lehetőségei is kudarcba fulladtak”

(Gaudium et spes 79, 4). A Katolikus Egyház Katekizmusa erre vonatkozóan a következő elveket fekteti le:

- „a támadó fél által a nemzet vagy a nemzetek közössége felé elkövetett kártartós, súlyos és kétséget kizáró legyen;
- az annak megállítására bevetett minden eszköz használhatatlannak vagy hatástalannak bizonyuljon;
- hogy a sikerhez szükséges komoly feltételek együtt legyenek;
- hogy a fegyverek alkalmazása ne okozzon súlyosabb kárt és zavart, mint a megszüntetendő rossz” (2309).

Végül egy pár szó a Szentírás idevágó tanításáról. Hogy Jézus egész élete a béke jegyében folyt le, születésétől („béke a földön a jóakarátú embereknek”) feltámadásáig („Béke veletek!”), hogy nem állt ellen az erőszaknak (elfogása, megkínzása, keresztelése) nem kell bizonyítani, de tanítása is ezt tükrözi. Csak néhány utalás a Máté evangéliumból: „Boldogok a békességesek... Boldogok, akiket az igazságért üldöznek...” (Mt 5, 9-10), „Békülj ki idejében...” (Mt 5, 25), „Szeressétek ellenségeiteket...” (Mt 5, 44), „Ne szállj szembe a gonosszal, hanem ha megütik jobb arcodat, fordítsd oda a másikat is” (Mt 5, 39).

Befejezésül még egy idézet Jézus elfogatásának jelenetéből, amikor Péter kardot ragad és levágja a főpap szolgáját: „Tedd vissza hüvelyébe kardodat. Mindaz, aki kardot ragad, kard által veszt el” (Mt 26, 52).

Jézusnak e megnyilatkozásai nem püppogvaságot, felelőtlen engedékenységet követelnek, hanem a tudatos, lelki erőre építő szembefordulást mindenféle erőszakkal. Mert erőszak erőszakot szül - a jelenlegi iraki helyzet ennek iskolapéldája. Az erőszak sohasem hoz valódi és tartós megoldást. A Szentatya ezzel a mondatlalt zárja ez évi békeüzenetét: „A szeretet mindent legyőz”. Nekünk erre kell építenünk, még akkor is, ha a szembenálló fél épp az ellenkezőjét teszi.

Frank Miklós

MINDEN NAP TOVÁBB KELL MENNED!

...Mert vándor vagy, minden nap tovább kell menned az úton, mely egyetlen céld, tehát lelked és a legkedben elrejtett isteni tartalom megismerése felé vezet. Nem könnyű ez. Gondold csak meg, milyen sokfajta csábítás hívogat útközben, hogy megpihenj, félbeszakítsd utadat, mással törődjél! Szép nő áll az út mentén és bájos mosollyal int feléd. Tested és érzékeid felelnék és hívásra, átadni magad a kéz édes bódulatának. De tudnod kell, hogy a hiú és kejes pillanatokat a teljes kietlenség és tanácstalanság követi, mert lelked mást akar, a lélek éhes és szomjas marad. Pénz, érdemrendek, címek, rangok akadnak utadba: de mit kezdeshz mindezzel, ha az idő, mely e világi elismerés ára, elvonja lelked legjobb erőit az isteni megismeréstől? Cimborák kurjongatnak az út mentén, s hívnak magukkal, kaján vállalkozásra bíztatnak: mit nyerhetsz minden üzletben és szórakozásban, ha a játékasztal vagy a kocsmasztal mellett vesztegelsz, s közben lelked mindig sürgetéssel kérdi: „Miért lopod itt az időt? Mindegy gyermekes és ajsas. Tovább kell menned, hiszen dolgod van.” Körülbelül így szól hoztad az élet, minden nap, minden pillanatban - megpihenni hív, kéjelegni, szórakozni, kielégülni a hiúságban és hatalomban. De mikor nem ez a dolgod! Vándor vagy és minden nap tovább kell menned. Nem tudhatod, meddig élsz, s egyáltalán lesz-e időd eljutni utad végéighez, lelked és az isteni megismeréshez? Ezért menj minden nap tovább, sebes lábakkal és szegényen is. Mert vándor vagy.

Mári Sándor (1900-1989)

NEVELJÜNK BÉKÉRE

II. János Pál pápa...

Folytatás az 1. oldalról

nak egymással: a jog kedvez a békének. A nemzetközi jog által meggett hosszú, történelmi út során olyan egyetemes alapelvek öltöttek formát, amelyek időben megelőzik és felelté állnak az államok belső jogának, és amelyek figyelembe veszik az emberi család egységét és közös hivatását. A „jus gentium” nevet viselő normák összessége közül az üzenet a következő alapelvekre emlekezett: „pacta sunt servanda” vagyis a szabadon aláírt egyezményeket tiszteletben kell tartani, eleget kell tenni a bennük foglalt elkötelezettségeknek. Ennek az alapelvnek a megsértése mindenképpen illegális, törvénybe ütköző helyzet kialakulásához vezet, annak minden negatív következményével. Fontos emlékeztetni erre az alapvető szabályra, különösen azokban a pillanatokban, amelyekben erős annak a kísértése, hogy az erő jogához folyamodnánk, ahelyett, hogy a jog erejét alkalmaznánk - hangsúlyozza a Szentatya üzenete.

A nemzetközi jog egyik gyümölcse - a második világháború tragédiája nyomán - az Egyesült Nemzetek Szervezetének megalapítása volt. Azaz a küldetéssel jött létre, hogy örködjön a béke és a globális biztonság felett, megtülva az erőszakhoz való folyamodást. A Pápa a könnyen felejtők emlékébe idézi, hogy e tiltással szemben csak két kivétel létezik: a törvényes önvédelem vagy a való természetes jog, valamint a kollektív biztonság rendszere, amely a Biztonsági Tanácsot ruházta fel a béke fenntartásának illetékességével. A Pápa elismeri az ENSZ eddigi tevékenységét, ugyanakkor a szervezet megreformálására szólít fel. A Szervezet legyen képes valóban hatékonyan működni, alapszabályában kitűzött céljai elérésének érdekében, amelyek ma is érvényesek.

Ez a reform különösen sürgető, ha arra gondolunk, hogy a nemzetközi jog nem képes megoldást nyújtani azokra a konfliktusokra, amelyek korunk megváltozott arculatából fakadnak.

A Pápa a terrorizmus elleni küzdelem számára két fontos irányelvet ad:

„Az első politikai és pedagógiai jellegű: meg kell szüntetni a terrorizmus kiváltó okokat, az igazságtalan helyzeteket, valamint az emberi élet minden körülmény közötti tiszteletben tartására kell nevelni.

A második a nemzetközi jog feladatát jelöli meg: dolgozzon ki olyan eszközöket, amelyek hatékonyak a megelőzés, a helyzetfelmérés, a büntetés terén.

A demokratikus kormányok jól tudják, hogy a terrorizták elleni erő alkalmazása nem jogosít fel arra, hogy lemondjanak a jogállam alapelveiről. Elfogadhatatlan politikai választások lennének, ha sikerre törekednének, figyelmen kívül hagyva az alapvető emberi jogokat: a cél soha sem szentesítheti az eszközöket.

Az egyház feladatával kapcsolatban Renato Martino bíboros rámutatott: A Szentatya hangsúlyozza, hogy a nemzetközi jog soha ne tekintsen el az etikai és morális alapfeltételektől. A történelmi események azt tanítják, hogy a béke építése soha nem hagyhatja figyelmen kívül az etikai és jogi rend tiszteletben tartását, a régi mondas szerint: „Serva ordinem et ordo servabit te” - szolgálj a rendet, és a rend ki- szolgált téged. De ennél is tovább kell mennünk. A Szentatya alapvető célja, hogy a fegyverek materiális erejét a jogi erkölcsi erejével váltsuk fel: A keresztény tudja, hogy Isten szeretetből lép kapcsolatba az emberrel és szeretetet vár válaszként az embertől. A szeretet tehát az emberek közötti kapcsolat legmagasabb rendű és legnemesebb formája. A szeretet hasza át tehát az emberi élet minden területét, kiterjedve a nemzetközi rendre is. Csak az az emberiség élvezheti majd a valódi és hossz- szan tartó békét, amelyben a szeretet civilizációja uralkodik - írja a Szentatya, a reményre buzdítva: „Omnia vincit amor” - A szeretet mindent legyőz. VR

IMASZÁNDÉKOK

Februárra
1.

Imádkozzunk, hogy a Szentföldön megvalósuljon a keresztények, zsidók és muzulmánok békés együttélése.

Évszázadokkal korábban még megférték egymással azonos országban a különféle népek és emberek. Az országunk volt neve. Ezt mindenki tudta és használta, akár honnan is jött. Előfordult, hogy a különböző nemzetiségek saját nyelvükön alkottak nevet országuknak. Palesztina héber neve Erec Izrael, arabul Falaszín, bibliai: Kánaán, a zsidóknak Igéret földje, a keresztények Szentföldje. A palesztin név a római időből (Kr. u. 2. sz.) származik. 1922-ig politikailag nem volt egységes, emiatt nem voltak egyértelmű határai.

Kr. előtt a 14-12. században vándoroltak be az Izraeliták. Kr. e. a 10. században alakult ki a zsidó királyság, amely (Kr. e.) 926-ban Izraelre és Júdeára szakadt szét. 721-ben Izraelt az asszírok, 597-ben Júdeát a babilonok foglalták el. Kr. e. 63-ban római uralom alá került. Kr. u. 636-ban elfoglalták az iszlámvallású arabok. A 19-dik század végén kezdődött a zsidók szervezett bevándorlása. 1922-ben népszövetségi-mandátum terület lett, angol fennhatóság alatt. Az ENSZ közgyűlés 1947-ben határozatot hozott Palesztinára egy zsidó és egy arab állam felosztására. Előbbiek elfogadták a határozatot és megalapították Izrael államot. A palesztinok nem fogadták el a határozatot. Ebből napjainkig tartó konfliktus keletkezett. Tartkozták a konfliktusokat a vallási, menekülügyi és szociális problémák, továbbá a fegyverek bevétele. A Palesztinai Felszabadítási Szervezet (PFSZ) - ismertebb nevén PLO - 1968-ban meghirdette egész Palesztina felszabadítását; 1988-ban kiküldötte a független Palesztin államot, a határok meghatározása nélkül. 1993-ban megállapodás született Izrael és a PFSZ között palesztin autonóm területek létrehozásáról, 1994-ben Jerikó központtal megalakult a (az első) palesztin autonóm terület.

A gyűlölet a szeretet ellentéte. Az erőszak mindig erőszakot szül. Nagyon sokat kell imádkozzunk azért, hogy lelohadjon a gyűlölet, s tért nyerjen a megértés, a tolerancia, a másik ember elfogadása és megbecsülése. Ez utóbbi négy tulajdonság, az imádsággal együtt, a szeretet formája...

2.

Imádkozzunk, hogy Óceániában minden részegyház evangélizálása érdekében megkülönböztetett gondot fordítsanak a papi és szerzetesi hivatásokra.

Óceánia a két nagy óceán területén - Ausztráliától keletre és nyugatra - a két tórtó között mintegy 70.000.000 km²-en elszórt szigetvilág összefoglaló elnevezése. Több mint 10.000, korallból épült vagy vulkanikus eredetű szigetből áll; 12.000.000 lakossal. Négy része: Melanézia, Mikronézia, Polinézia és Új-Zéland. 550.000 a katolikus. A különféle természeti vallásban sok fajta hit és babona található.

Nehéz a hívőknek a civilizációs és kulturális emelkedés. Nehézséget okoz a papi és szerzetesrendi hivatások érlelése, nevelése. A hittérítési és az egyházközösségek megszervezése alkalmával sok félelemmel, ütközéssel „jelenséggel” kell megbirkózniuk. Imádkozzunk papi és szerzetesi hivatásokért.

Fejős Ottó

HOGYAN VÉLEKEDNEK MINDSZENTY BÍBOROSRÓL RÓMÁBAN?

Megemlékezések Mindszenty József hercegprímásról

Második rész

Mindszenty József bíboros elítélésének 50. évfordulója alkalmából 1999. február 14-én Paskai László bíboros, prímás, Esztergom-Budapesti érsek mondott szentmisét Rómában, a Santo Stefano Rotondo templomban. II. János Pál pápa nevében Angelo Sodano bíboros, államtitkár az alábbi magyar nyelvű táviratot küldte erre az alkalomra: „Ezt a megemlékezést Rómában, a Santo Stefa-

no Rotondo templomban, a magyarok zarándoktemplomában és Mindszenty bíboros egykori címtemplomában kezdik...

Őszentsége kívánja, hogy példaszzerű papi működéséért való hálaadás előmozdítsa a lelki megújulást mind az Esztergom-budapesti főegyházmegyében, mind pedig egész kedves Magyarországon.

Paskai bíboros homíliájában utalt arra, hogy Mindszenty bíboros ártatlanságáról mindenki meg volt győződve, bármint is közzölt a magyar sajtó. A külföldi sajtó sokszorosan kinyilvánította, hogy a bíboros koncepció per áldozata lett. A magyar prímás beszédében részletesebben szólt XII. Piusz pápa megnyilatkozásairól. 1949. január 2-án a pápa a magyar püspökökhöz levelet küldött. Ebben kifejezte fájdalomát Mindszenty le tartóztatása miatt, panaszt emelt és tiltakozott az Egyházat ért sérelem miatt, a bíboros személyét pedig így méltatta: „Ismerjük ennek a kiváló főpáspozornak az érdemeit, ismerjük tisztá és szilárd hitét, végül ismerjük apostoli bátorságát a keresztény tan teljességének a védelmében és a vallás legszentebb jogainak oltalmazásában.” Paskai bíboros emlékeztetett arra is, hogy Mindszenty bíboros február 8-i elítélését követően XII. Piusz pápa február 14-re, rendkívüli bíborosi konzisztóriumot hívott össze. Ezen a pápa kifejezésre juttatta, hogy a bíboros elítélése nem csak a bíborosi kollégiumot sérti, hanem mindazokat is, akik magukat az emberi szabadság és méltóság hirdetőinek vallják és valóban azok is. A perről pedig ezt mondta a pápa: „Bár az ügy nem lett egészen pontosan ismert, sem nyíltan és kimerítően nem számoltak be róla, nem mellőzhetjük annak az ütletemek az említését, amelyet a civilizált világ erről a perről alkotott. Először is említhető a tárgyalások túl gyors és ezért könnyen gyanússá vált lefolyása, azután a ravasul mesterkelt vádak és a főpaztesti állapota, amü nem lehet megérteni tizokzatos és fel nem fedhető behatások nélkül, amely állapotban váratlanul törékeny és lélekben ingatag lényvé változott egy eddig természetében és magatartásában kivételesen erélyes ember, oly annyira, hogy viselkedése vád, nem a vádolt, de az őt elítélőkkel szemben”. A bíboros szentbeszédében a koncepció perben elítelt főpaztest börtönben viselt szenvedéseit emlékirataiból vett idézetekkel mutatta be. Szenvedéseit a keresztre feszített Krisztussal egyesítette, megaláztatásait pedig a magyar egyházért és a magyar népért ajánlotta fel. Szenvedései között feltekintett a magyar szentekre, erőt merített életük példájából. Nehéz elképzelni - mondta a bíboros - milyen súlyosak voltak a szenvedései, amelyeket a rabság és a rabtartók okoztak neki. Ennek ellenére nem volt lelkében bosszúvágy, mindvégig megörizte a megbocsátás szellemét. Paskai bíboros végül így zárta beszédét: „Mindszenty bíboros élete a keresztény erények hősies formáját mutatja fel. Ez indította arra, hogy miután a szükséges feltételek megvoltak, 1994-ben hivatalosan elindítsam a boldoggá avatási eljárást. Egyházunk és benne magyar egyházunk kiemelkedő lelki értéke Mindszenty József bíboros személye. Elítélésének ötvenedik évfordulójára való emlékezés a Szentírás felhasználásának tesz eleget: 'Emlékezzetek meg előjáróitokról, akik az Isten szavát hirdették nektek. Gondoljatok életütiük végére, és kövessétek őket a hitben' (Zsid 13, 7)". (Folytatjuk)

MEGYEK ÉS MEGGYÓGYÍTOM

Folytatás az 1. oldalról

Mikor hiteles a távlatnyitás?

Ha intelligenciájával is, szívével is szoros kapcsolatban van a természetfeletti igazolt Tanítván: Jézus Krisztussal. Igen, mert egyedül Ő képes megválaszolni és egészében megragadni a teljes létet és az egész embert. Egyetlen a történelemben, akiről születése előtt szinte minden lényeges lét- és sorsadatok elmondtak a Látók, a proféták. Isten lesz az eljövendő, aki kiüresíti magát, szenvedést vállal, hogy a szenvedést majd értelmezni tudjuk, hiszen a megváltás eszközevé magasztosul. Meghal, hogy feltámadásával a halált célirányosnak és reményteljesnek ismerjük meg. (...) Örömhír, a legboldogítóbb orvosság az értelmetlen sorsesemények értelmessé varázslásában.

Mit tehet a pap és a keresztény az isteni erők aktívá tételében a betegek világában?

(...) Külön élmény, amit a betegek jeleznek, amikor én papi jelenlétemmel, az égi üzenet megemlékezésével, Jézus nevének kiengesztelésével, vagy amikor már más nem lehetséges, a kereszt megmutatásával belépek tudati, sőt inkább tudatalatti világukba. Ezek tavaszi napsugárként megérintik és kimozdítják „téli” álmukból a szunnyadó (de mindig jelenlévő) öslelményt, a végtelenre, magára Istenre irányuló, vele született magatartást. Ilyenkor a betegek szinte fölélednek. Nem egy esetben megtörtént, hogy két-három nap óta eszméletlennek elkönyvelt, szinte mechanikusan légző, semmi tudati jelt nem adó haldokló szemé felnyílik, ajkuk remegve próbálkozik, a körülállók pedig csodát sejtve könnyeznek. A csodálatos égi szimbólumok észlelésekor tiszta, egyértelmű válaszokat kapok: *mindörökké, ament* rebeg a szája, fejével bólint a felfedezett nagy Jelenlétvőre, élményszerűen megérez, könnye hull... stb.

Ezeket a csodákat nem értik meg azok, akik a lelket elfojtják. Ők szoktak ilyeneket mondani: a pap, a feszület megzavarja, megijeszti a beteget. Orvosra van ilyenkor szükség, nem papra... (...)

Ha én nem megyek oda, nem szólítom meg a szegény haldoklót, nem emlegetem Jézust és az örök, szerető Atyát, ezek az emberek talán nem is üdvözülnek. Jó néhány évvel ezelőtt azonban bá kellett jönnöm, hogy én mindig „késre” megyek. Az Úr csupán megengedi, hogy betekintsek a szentek szentélyébe, ahol tölem függetlenül már túlsordult az élet! A mindenkit üdvözíteni akaró Úr megragadta édes zsákmányát, kitépve azt minden sátni karom közül. (...)

Íme: nem is olyan megvalósulhatatlan kívánság az örök emberi vágy, amiről egy szép, magyar népies mődal így énekel: *Mennysország ajtaja nyílik ki csak egy cseppet, nyilvánosan által lopva, hogy belessek.* □

*Dr. Kerényi Lajos Sch. P. könyvei: „Megyek... és meggyógyítom”, és a „Mondom néktek...” kapható Budapesten a Szent Gellért könyvesboltban és a Szent Kereszt Plébánián.

ISMERJÜK MEG PÁPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelképásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelképásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

A bécsi magyarok lelkésze. Megbízást az illetékes egyházmegyei adminisztrátortól, dr. Helmut Krätzl segédpüspöktől kapott és ez kiterjed a Bécsi Főegyházmegye területén élő magyarul beszélő katolikusok lelképásztori gondozására. Lelképásztori szolgálatát nyugdíjasként is főállásban végzi.

Hegyi György

Hegyi György 1930. április 24-én született a Nógrád-megyei Palotán. Iskoláit is itt kezdte, 1942-től bejáró diákként Hatvanban folytatta. Édesapja az oroszországi Don-menti csatákban áldozatul esett. 1945-ben édesanyja is elhunyt. Ekkor Vácra került a Sasfő-kák intézetébe. A gimnázium 5-ik évfől a váci piaristáknál tanult. A gimnázium 8-ik osztályát a váci szeminárium propeudeutikai csoportjában végezte. 1949 nyarán ugyanis, a Sasfő-kák mintegy 220 létszámú közösségét szétszörták, és vezetőjét, Regőczy Istvánt internálták. Az érettségi megszerzése után (1950) két évet a váci nagy szemináriumban tanult, 1952. szeptembertől a budapesti Központi Szemináriumban végezte teológiai tanulmányait. 1955. június 19-én Kovács Vince püspök Vácott pappá szentelte a váci egyházmegye szolgálatára.

1955. szeptembertől novemberig Tiszakécsken volt káplán. A váci püspöki irodában történt kényeszerű változások miatt, Kunadacsra helyezték káplánként, ennek filijájában, Kunpeszében káplánát alapított mint szervező lelkész. A kommunista diktatúra zaklatásai miatt, 1972. szeptemberében Belgiumba látogatott, ahol menedékjogot kért és kapott. December 3-án a hollandiai Haarlem püspökétől megbízást kapott az ott élő magyarok lelki gondozására. A hollandiai magyar lelképásztori szolgálatot 1973. januártól 1981. decemberig végezte: kezdetben Hollandia nyolc, majd még tíz városában tartott rendszeresen magyar szentmiséket. 1975 őszén s'Hertogenboschban, a hívek nagylelkű adakozása révén és a „Kirche in Not - Ostpriesterhilfe” segélyszervezet támogatásával lelkészlakást vásárolt.

SZENT JAKAB-ÉV SPANYOLORSZÁGBAN

Az év utolsó napján a spanyolországi Santiago de Compostelában Julián Barrio, a város érseke, ünnepélyesen megnyitotta a 118. Jakab-évet, amelyet 1120 óta minden évben megtartanak, ha a szent apostol ünnepe július 25-ére, vasnapra esik.

A szentatyra erre az alkalomra írt üzenetében emlékezett rá: ez az első Szent Jakab-év a kereszténység harmadik évezredében. Az apostol sírjához vezető zarándoklat az európai földréz lelki és kulturális hagyományaiiban gyökerezik.

„Az egyház és Európa két olyan valóság, amely szorosan kapcsolódik egymáshoz, mind legalapvetőbb lényegében, mind történelmében. Ismételtelen le kell szegyeznünk, hogy az evangélium ma is az egész földréz számára alapvető vonatkozási pontot jelent” - írja a pápa üzenetében. A szentatyja felidézti Santiago de Compostelában tett két zarándokútját, amelyek során a várost jogosan az európai egység lelki fővárosának nevezte.

1981. decemberében Ausztriába, a karintiai Spital an der Drau-ba került, ahol a magyar lelkési feladatok mellett, a Szolgálat című folyóirat kiadói munkálatában tevékenykedett.

1986. május 1-től kinevezett bécsi magyar lelkész. 1988. decemberében a Bécsi Magyar Lelkészetet a Pressgasse-i irodahelységéből, általános felújítási munkálatok után, a Döblergasse 2/30b szám alatti egyházközségi otthonba költöztette. 1987-től, augusztus 20-ika táján, nagy nemzeti ünnepünk alkalmából, évente kiemelkedő Szent István király ünnepséget szervez a bécsi Stephansdomban, 1989-től magyar kulturális műsorral, több ezer résztvevővel. 1999-től időnként egyházközségi értesítőt ad ki „Pannonia Sacra” néven, 1200 példányban.

Munkássága elismeréseként 1994-ben GR (Geistlicher Rat), érseki tanácsos, 2003-ban KR (Konsistorial Rat), szentzéki tanácsos kiténtetést kapott a bécsi főegyházmegye főpásztorától.

Magyar szentmiséket tart rendszeresen:

Minden vasár- és ünnepnap:

10.30-kor Bécsben, a Deutsche Ordens(kirche)-templomban, Singerstrasse 7;

Minden vasárnap:

17.00 órakor (nyáron), illetve 16.00 órakor (tél) Mödlingben, a Trinitarier Orden templomban, Husarentempelgasse 1.

Minden hó 3. szombatján (kivéve július, augusztus):

17.00 órakor előesti magyar szentmise Wiener Neustadt-ban, a Hl. Katharine-kápolnában, Dom Platz 1.

Időnként magyar szentmisét tart Florisdorf-ban (Bécs), a St. Antonius von Padua templomban, Weißenwolgasse 36.

Érdeklődni: Hegyi György szentzéki tanácsos, Római Katolikus Magyar Lelkészség - Ungarischer Römisch-Katholischer Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Telefon: 0043-1/526 49 72, Fax: 0043-1/523 86 94.

Cserháti Ferenc

Gyermekeknek

FARSANGI ÁLARCOK MÖGÖTT

Óvodás korban mindig cica voltam. Később kipróbáltam a királykisasszonyt, a cow-bow leányt, sőt még tenisz-sztár, pók vagy skót is voltam, míg végül visszatértem kedvenc kosztüöm-höz, a fekete, lompos farkú kiscicaéhoz.

A farsang pogány szokás. Elvileg messze áll a kereszténységtől. Elvileg! De Isten a keresztényektől sem kívánja, hogy lemondjanak az úgynevezett „boldog évszakról”. A farsang mégsem csak a bolondság, a humor és a vicc ideje. A böjt előszobája is lehet, mély gondolatok ébresztője. A sok jókedv, nevetés, bál, fánk, móka, vidám játék, ünneplés után talán egyszerűbb lesz még a lemondás, az önmegtartózkodás is a csöndes időszakban, hiszen visszacsengenek az utolsó farsangi mókák, vidám nevetések.

A farsang nagy lehetőség. Farsangi ruhába öltözve olyan emberré válhatunk,

amilyenekké mindig is szeretnünk volna lenni. Lehetünk tudósok, bohócok, királyok és hercegnők, lehetünk proféták, síelők, díj-birkózók vagy akár milliomosok is.

De gondolkozzunk csak el ezen: vajon csak farsangkor lehetünk azok, akik szeretnénk lenni!? Nemrég kezdődött az új év. Sokan szent elhatározásokat tettek. De nem csak az új év, hanem minden új hónap, hét, minden egyes nap, sőt, minden óra s perc lehetőséget kínál a szépre, a jóra, az újra kezdésre, mindarra, ami életünk céljához vezethet. Farsangkor örvendezni kell. Álarccal és álruhában teljesülhetnek szép vágyaink! Aztán olvassunk, legyünk tudósok, tanuljunk sielni, teniszezni, kiránduljunk, eddük testünket, és főként öleljünk szívünkre mindenkit szeretettel! Ezáltal legyünk nagyok, milliomosok, királyok és hercegnők!

Kucséra Ági

Fiataloknak

MEGGONDOLTAN

Ismerős helyzet. Úton, ismeretlen helyen, megállni, tájékozódni, ha szükséges, felvilágosítást, útbaigazítást kérni valakitől: merre tartunk, hogy a kitűzött célt elérjük, természetes, megszokott esemény. Képzelnék csak el: csábító munkahelyet ajánlanak fel nekünk. Természetes az, ha döntésünk meghozatala előtt, gondolkodási időt kérünk; kikérjük mások véleményét, mérlegeljük az új munkahely előnyeit és hátrányait: a felmerülő utazás, az esetleges költözökös költségek, s csak aztán döntünk további sorsunkról.

A választott nép, miután learatta az első bőséges termést az ígéret földjén, felszólítást kap Istentől: állj meg, pihenj meg, tekintsz vissza mindarra, ami veled történt. Hogyan jutottál idáig, miként mentél keresztül, s csak aztán döntés további sorsodról. Hűséges maradsz-e hozzá, aki mindezt adta neked (5 Móz 26, 4-10)?

Jézus életében is történt hasonló. Döntenie kell. Folytatja a megkezdett

utat, teljesíti a mennyei Atyától kapott küldetést, vagy mindent elvetve, vakon kiszolgáltatja magát ellenségeinek? Esetleg sodródik az érte „aggódó” álbatokkal a semmit mondó szürkeségbe? Nem! Ő is megáll, félrevonul, időt szakít a meggondolt döntésre. Imádkozik, sőt vért izzad azért, hogy az egyetlen, helyes döntést meghozhassa. Minden kísértés ellenére, kitart, hűséges marad az Atya örök szándékához (Lk.4, 1-13).

Ránk, keresztényekre is érvényes ez igaz: számtalanszor kell döntenünk. Mit és kit válasszunk? Hogyan könnyebb az élet, a tanulás, a munka? Istennel, egyházi közösséggel, imával, vagy talán egyszerűbb, könnyebb nélkülük? Megállni, kérdezni: hogyan jutottál eddig, ki és mi tartott életben? Ki adott erőt, reményt? Időt kérni és dönteni... Ha Istennek helye van döntéseinkben, akkor helye lesz a folytatásban is!

Pál atya

A HÉTKÁPOLNA ÉVSZAKAI

Néhány hónap elteltével újra a kisváros szélén levő kápolnába vezetett utam. A lakótelep betonrengetegéből, a kőszobrokkal díszített hidon át, kiérve a ligetbe, a fák egymásra boruló lombkorona alá mentem az ősi búcsújáróhelyre. Az úton haladva egy másik világba jutottam. A májusban szokatlan, nyári meleget a fák lombátra jótékonyan enyhítette. Szombat délután volt, a napfény átragyogott az úde, zöld leveleken. Az út mellett álló hét stációfülke mindkét oldalán levő festmények tízenegyet títket őriznek. Róluk kaptam a templom a Hétkápolna nevet.

Néhány perc séta után a szabadtéri oltárhoz értem. Tudtam, hogy egy kis ösvényen és lépcsőn a forráshoz juthatok, de most nem arra mentem. A templom felé irányítottam, melynek falán levő tábla szerint ide várnak mindenkit, aki a világ zajában csendre, imára és nyugalomra vágyik. Ezt a hangulatot még a közelben haladó főút zaja, és a másik oldalon álló bejárólőközpont piros kockaépülete sem tudta megzavarni. A szemben emelkedő kis dombon az 1848-as szabadságharc egyik győztes csatájának emlékműve áll.

A szentmise után elmondott Lorettói litánia és a falevelek friss, zöld színe a május hónap eljöttét hirdették. A május hónap neve a régi magyar naptárban pünkösdi hava volt, mert legtöbbször ebben a hónapban van pünkösdi ünnepe.

Idén azonban pünkösdi nem májusra, hanem júniusra esett. Ekkor is ide jöttem misét hallgatni, és újra átéltem a liget csendjét, a Hétkápolna áhítatát és a nyár eleji várakozás máshoz nem hasonlítható, mámoros perceit.

Ez a nyár is elmúlt, mint a többi. A várakozások nagy része nem teljesült. Mégis legszebbnek a kápolnát körülölelő ligetet augusztus elején láttam, amikor Jézus színváltozásának ünnepén kerestem fel a templomot. Az odavezető gyalogösvényt szegélyező japánakácok ekkor virágoztak, lombjaik között ezernyi apró, sárgászöld színű virág pompázott. Az út két oldalán, a fák lombkoronája alatt sárgálló szirmoscsöveg ünnepi hangulata még nem emlékeztetett a nyár végére, az őszi közeledtére. A szentbeszédben az atya arról szólt, hogy hajlamok vagyunk megbántódni, ha mások nem azt teszik, amit mi szeretnénk. Másokat okolunk, ha valami nem sikerül, de az igazi siker az, ha magunkban megtaláljuk a békét, a megelégedettséget.

Már október volt, amikor újra erre jártam. A nap halványabban sütött a lombokon keresztül, de a fű olyan úde és zöld volt, mintha tavasz lenne. A fákban a zöld levelek mellett élénkcsárgák is aranylottak, messziről emlékeztettek az augusztusi ragyogásra, de közelről már látszott, hogy ez nem virágzás, hanem az őszi érintése. A kápolna körüli vadgeszte-

A JÓ HÁZIASSZONYY

„Háziasszony dolgos keze, / Nemzetünknek megmentője” hirdeti egy, a Szent István Társulatnál 1941-ben megjelent tankönyv. A HÁZTARTÁSI ISMERETEK-re, Csernovics Emiliának a Leánylíceum IV. osztályos növendékei számára írt munkájára a háborús évek alatt csak gyenge minőségű, mára alaposan megsárgult papír jutott, míg Móra Ferencnek 1928-ban, közvetlenül a pengő bevezetése után kijött SZAKÁCSKÖNYV-e a több mint hét évtized alatt alig színeződött el. De elsárgult papír, vagy sem, mindkettő segíteni akar a jelen, ill. a jövő háziasszonyainak. Különösen áll ez az 1941-es tankönyvre, melyben leszövegezik: „A család a nemzet alapja. A családi gazdálkodás, vagyis az egyes családok háztartásai alkotják a nemzetgazdaság alapját. A családi háztartást többnyire nő vezeti, így a nemzeti javak legnagyobb része nők kezén fordul meg”.

Míg a tankönyv a II. világháború alatt íródott, Móra Ferencné az I. világháború következtében megváltozott világban látta fontosnak, hogy kiadja a feltételezése szerinti „első modern magyar szakácskönyv”-et. Megállapítja: „A régi világ asszonyai úgyszólván gyerekleánykoruk óta évente háromszázhatvanöt-ször főztek ebédet. Csoda-e, ha tudtak főzni?... Ma azonban ezrével vannak nők, akik fölönnek anélkül, hogy valaha is módjukban lett volna alaposabb főzési ismereteket elsajátítani, (...) mint minden dolog, a főzés módja is nagy átalakuláson ment keresztül a háború óta és a magyar konyha sem az többé, ami hajdan volt. Hogyne változott volna a konyha, ha megváltoztak a nők!... (A mai nő) Világos, szabatos útbaigazítást akar... és a mai modern szakácskönyv semmit sem tételhet föl közismertnek...”

„De nemcsak azoknak hasznos pontosan elmondani, hogy miből kell állnia egy átlagos családi konyhai felszerelésnek, hogy hogyan kell tüzet rakni és edényt mosogatni, akik ezt nem tudják, de még a régimódi jó háziasszonyoknak sem árt konyhai ismereteiket revidálni...” A mikrohullám és mosogatógép, a hához guruló pizza és azonnal szállított kínai ételek és a háziasszony életét megkönnyítő tömteletlen segédeszköz korában, érdekes olvasmány a húszas években megjelent „első modern magyar szakácskönyv”. Külön érdeme, hogy a pontos utasításokkal ellátott recepteknél nem csak a mennyiséget adja meg, az elkészítéshez szükséges időt is megjelöli.

Az 1941-es, „háborús” tankönyv receptek nem közül, általánosságban foglalkozik a háztartás problémáival, három részre osztva: A konyha; Az élelmiszerek elkészítése és feldolgozása és a Háztartási vagyontárgyak gondozása és a munkabeosztás cí-

mű fejezetekben. Jót derültem a „konyhai felszerelés” láttán, ugyanis ami 60 évvel ezelőtt szinte kötelező volt, az mára bevonult a különlegességek közé. Az előrecsomagolt darált hús korábban ugyanis „sikk” a régimódi húsdaráló, az üzletekben ki tudja mióta álló örölt dió pedig megteremtette az igényt a jó öreg diódarálóra.

Vannak viszont területek, ahol csak hálásak lehetünk a változásokért. Az 1941-es tankönyvben megjegyzik: A háziasszony takarékoskodjék erővel, idővel, pénzzel és anyaggal. Egy példa: az erejével takarékoskodó háziasszony ne a földre állítsa a mosóteknőt, hogy mélyre hajolva kelljen elvégeznie a munkáját, és amikor teretet, ne a földön álló kosárból emelgesse ki a mosás utáni nehéz darabokat. Hála a jól felszerelt háztartásból nem hiányzó mosó- és szárítógépnek, ez a rész tehát besorolható a „szociológiai tanulmányok” közé: Hasonlóan a Háztartási költségvetés című fejezethez, mely egy 3.000 pengő évi jövedelemmel rendelkező család havi kiadásait sorolja fel: lakás 65 pengő, élelem 80, fűtés-kiadtság 20, ruházat, mosás 30, állandó kiadások (tandíj) 40, változó kiadások 7.50, és a megtakarítandó összeg: 7.50 pengő.

Érdekes közös vonás Móra Ferencnek 1928-ban kiadott és az 1941-ben megjelent tankönyv között, hogy mindkettőt ugyanazt ajánlja: még a nagy gyakorlatlanul rendelkező háziasszony se elégedjék meg azzal, amit tud. Képezze magát tovább, tájékozódjék, „revidálja” konyhai ismereteit. A tankönyv ennél tovább menve részletezi: A háziasszony olvasson, fordítson gondot „az irodalmi műveltség ápolására... fejlessze magától függetlenül a női problémákkal foglalkozó iskolákat, egyesületeket, mozgalmakat és olvassa kiadványait...” „Jól teszi, ha élettársának hivatására, foglalkozására vonatkozó ismeretekből is igyekszik elsajátítani legalább annyit, hogy férjének igazi segítő társa, örömeinek, gondjainak osztályosa lehessen... Terjedjen ki a gondja, hogy magát a szabás-varráásban, kertészkedésben, gyermeknevelésben tovább képezze... A háziasszonyok éppúgy, mint bármely más hivatást betöltő embernek, egész életben egyrészt újra és újra fel kell elevenítenie régebbi ismereteit, másrészt újakat kell szereznie. Sem általános műveltségben, sem a szorosan vett háztartási ismeretekben, sem a kor egyéb kívánalmaitól, sem a saját helyes és jogos szellemi igényeitől el ne maradjon. Így alkalmassá teszi magát arra, hogy így és szép hivatását helyesen gyakorolja. Így lesz föltűnés nélkül, természetesen és magától értetődően övének példaképe, a család központja és életének irányítója.”

Bitskey Ella, Sarasota, FL.

MIKOR A TÉL ELJŐ...

(Részlet)

<i>Mikor a tél eljő</i>	<i>A közelítő</i>
<i>S tarlott mezeinkről</i>	<i>Tavaszi napot;</i>
<i>Mindent betereget</i>	<i>S bíva imáink</i>
<i>S hóviháros felhő</i>	<i>Nagy erejében</i>
<i>Borítja égét,</i>	<i>Egy-egy szent könyvet</i>
<i>Egyszerű hajlék</i>	<i>Venni elő,</i>
<i>Tüchelye mellett</i>	<i>S tenni sorsunkat</i>
<i>Érzeni nyájás</i>	<i>Annak kezébe,</i>
<i>Rokoni körben</i>	<i>Aki felettünk</i>
<i>A szeretetnek</i>	<i>Gondviselő.</i>
<i>Áldott melegét.</i>	

Hajh! Az ábrándot

Élni nyugodtan,
Élni vidáman
Az al, mit a nyár
S ősz tárháza
adott -
Sejteni, várni
Téli boriból

Elkésve szőtem,
Az élet már egy
Pusztá előttem,
Aldatlan ugar,
Díszre, virágra
Nem búzavirág,
Csak lengve arar...

Lévay József (1825-1918)

nyék sem hullatták még le rozsdabarna színű lombjaikat, idén szép, hosszú és napfényes volt az ős.

Eszembe jutott, amikor néhány évvel ezelőtt télen erre sétáltunk, mindent hó borított, és a dimbes-dombos, síkos úton nehezen jutottunk el a templomig. A táj egyhangúságát csak a hó fehér ragyogása enyhítette.

Hazafelé menve azon gondolkodtam, hogy a természet évszakai és az emberi élet szakaszai között vonható-e párhuzam.

Jó lenne tudni, hogy életemben a fiatalok tavaszi várakozása és a felnőttek gyakran tikkasztó, nyári szárazsága után milyen lesz az ős.

Talán több lesz a szin és a napfény, mint a köd és a borongás? És a tél hidegét a szeretet ragyogása fogja-e majd enyhíteni?

Kincsés Katalin, Budapest

Londoni levél

SZEKTÁK

Londonban sok ezer elsőéves egyetemista tanul, tízenkilenc éves fiatalok, akik először kerültek ki a család közösségéből - kollégiumba, albérletbe. Magányosok, szívesen megbeszelnék valakivel problémáikat. A szekták toborzóit az utcán lépnek oda egy-egy fiatalhoz: „Látom, nem vagy régi londoni. Akarsz beszélgetni? Így aztán meg egy krigli sörrel.” A beszélgetés azután az emberi létről szól, hitről, Istenről. Mindez szép lenne, de a szekták többsége mániákusan hataloméhes fantaszták közösséges üzleti vállalkozása.

Napjainkban a Krisztus Londoni Egyháza elnevezésű szekta toboroz lebuzaóban. Új tagjait a Temze folyóba mártva avatja fel, ami önmagában is elég nagy baj, mert a Temze olyan koszos, hogy aki belelép, bőrbetegségeket kaphat. A felavatott szekta-tagoktól azután önfeláldozó hűséget követelnek - és pénzt. Jövedelmük egy részét át kell adniuk a szekta vezetőjének. A Krisztus Londoni Egyháza minden angol egyetemről ki van tiltva. A szekták előszeretettel vadásznak intelligens tagokra. Presztízsből. Nem a buták kellene nekik, hanem magukat kereső, értelmes, de naiv fiatalok.

Az Isten Gyermekai szekta tagsága úgynevezett „családok”-ban él és működik. Nem toboroz rokkantakat és olyanokat, akiknek rendezetlen az anyagi helyzete, továbbá olyanokat sem, akikért esetleg bejönnek a rokonok, jelenetel csinálnak és hazaviszik a beszervezett fiatal. A szekta a toborzáshoz a csinosabb leány tagjait is felhasználja. Ezek csásos pillantásokkal vesznek le a lábukról fiúkat. Ha gyermekük lesz, az a szekta vezére szerint „Isten áldása”.

Istenről sok szó van a szekták gyűlésein, de a lényeg inkább a közösségi élet, az akolmeleg, ami oly sok angolnak hiányzik. A Peniel egyház vezetője Michael Reid, önmagát püspöknek nevezi ki. Meltóságjelűs, karizmatikus férfiú, könyörtelenül hataloméhes, és nagyon szereti a fényűzést. Mercédeszen jár, Floridában nyaral. A tagok azért szeretik ezt a szektát, mert jó kórusa van, amiben mindenki énekelhet.

Egy Michael Yao nevezetű vállalkozó Diana wellsi hercegnő emlékére szervezett szektát, amelynek az adakozás a lényege. Az a legjobb, ha egyenesen az ő székébe adakoznak.

Az 1960-as évek óta mintegy tízenhat ezer szekta alakult. A hippí korszakban magányos nyugati fiatalok, de idősebbek is ezrelék fordultak nem csak a szekták, hanem a buddhizmus és az iszlám felé. A Hare Krishna Angliában már 1966-ban megjelent. Ezt egy kalkuttai üzletember alapította, nem minden karitatív szándék nélkül. A Beatles együttes tagja, az azóta elhunyt George Harrison teljesen behódolt a Hare Krishna mozgalomnak, oda ajándékozta a vidéki palotáját, hogy alaksítsák át kolostorrá. A szekták örülnek, ha szíatók válnak a követőiké, ez jól tesz a reputációjuknak. A több száz ezer tagot számláló Scientology szekta soraiban van két hollywoodi filmsztár, John Travolta és Tom Cruise. Ezt 1954-ben a tudományfosztású regények írója, Ron Hubbard hozta létre, kódos filozófiák alapján. Terjedését egy ideig hatóságilag próbálták gátolni Angliában, csak úgy, mint a Sun Moonik Koreából eredő szektájának térhódítását, de a brit tolerancia a törvényi tilást néhány év után feloldotta.

A brit népesség korunkban igen vegyes. A Karib-szigeti bevándorlók hozták magukkal különös szektákat, mások a buddhizmust terjesztik, az ötszáz nagybritanniai buddhista csoport tagjai főleg angolok. Az országban kétféle mohamedán is, főleg a volt gyarmatokról jött pakisztániak és bangladesiek.

A legprimitívbbek a hibbant megalomániások által vezetett szekták, amelyek egy része a közelgő világvégét hirdeti, de van olyan, amely szexuális kilengésekre alapozza közösségi életét. Ellenük is csak büncselekménynek nyilvánuló tetteik és feljelentés alapján léphet fel a brit rendőrség. **Sárközi Mátyas**

NÉMET AZ ÚJ NUNCIUS BERLINBEN

A Szentatya először nevezett ki német nemzetiségű nunciust Berlinbe. A Vatikán eddig csupán az olasz kormány-nál képviseltette magát olasz fapappal, de más országba sohasem delegált olyan megbízottat, aki a fogadó ország területéről származott. Igaz a néhány hete Berlinbe érkezett Erwin Josef Ender érsek sem a mai Németország területén született, de II. János Pál ezúttal is ki akarta fejezni, hogy szakítani kíván a megcsontosodott szokásokkal.

Erwin Josef Ender 1937-ben, a ma Lengyelországhoz tartozó, Wrocław közelében született. A háború végén a szüleivel együtt elmenekült Sziléziából és Vesztfáliában talált új otthon. Az ostbeveni Johanneum gimnáziumban ért meg benne az elhatározás, hogy pap lesz. Rómában a Szent Gergely egyetemen végezte teológiai tanulmányait, majd 1965-ben Münsterben szentelték pappá. Doktori munkáját a XIX. században élt angol bíborosról, John Henry Newmanról írta, aki maig ható befolyást gyakorolt a katolikus egyházra.

Rövid lelkipásztori szolgálat után, 1970-ben a Szentszék diplomáciai szolgálatába szegődött, ahol egy ideig a németnyelvű osztályt vezette. Ebben a minőségben rendszeresen elkísérte a Szentatyát németországi, ausztriai, svájci és liechtensteini útjaira. Erdemeinek elismeréseként a pápa 1990-ben „Germania di Numidia” címzetes püspökének nevezte ki. Ez az észak-afrikai püspökség még a középkor elején megszűnt, de a cím a mai napig megmaradt. Nem véletlen ezek után, hogy első tartós diplomáciai küldetése is Afrikába szolgált: 1997-ig, éveken át a nunciust helyetteseként Kartumban tartotta a kapcsolatot a Vatikán és a Szudánban élő maroknyi katolikus között. Tevékenységét a 90-es évek közepén kiter-

jesztették Szomáliára is. Küldetése nem egyszer próbára tette diplomáciai tehetségét, hiszen egy fundamentális iszlám országban kellett érvényesíteni a Szentszék érdekeit. Ender azonban attól sem riadt vissza, hogy nyíltan felemelje szavát az emberi jogok megsértése ellen. Munkája eredményét bizonyítja, hogy a kartumi kormány 1997-ben látogatásra hívta meg II. János Pált. A pápa a néhai rab-szolganó, Giuseppina Bakhita boldoggá avatását használta fel az utazásra. Bakhita az első szudáni, akit az egyház felvette a boldogok sorába.

Első nunciusi kinevezése a Baltikum-ba szolgált, ahol teljesen új környezetben kellett megfeleljen küldetésének. Észtország, majd Litvánia és Lettország kormányával ő kötötte meg az egyházi érdekek védelméről szóló konkordátumot. 2001-től azonban már Prágában képviselte a Vatikánt. A cseh állammal kötött konkordátumot, amely egyebek között az egyházi tulajdonok visszaadásáról is gondoskodik, a prágai törvényhozás még nem fogadta el.

Berlinbe történt kinevezése általános meglepetést keltett. A német egyházi körök véleményét jól fejezte ki a püspökari konferencia elnökének, Karl Lehmann bíborosnak azon kijelentése, amely szerint a Szentatya különleges kegyének tekintendő, hogy Erwin Josef Ender érsek küldte nunciust Berlinbe, mert ezáltal Giovanni Lajolo érseket olyan személy váltja le a vatikáni képviselő élén, aki - úgymond - belülről ismeri a német egyház problémáit. A nunciustnak ugyan- is nemcsak a Szentszéknek kell képviselni valamely ország kormányánál, hanem a pápa küldöttének hűségét is meg kell erősítenie az Anyaszentegyház és a helyi katolikusok között.

Makvári György

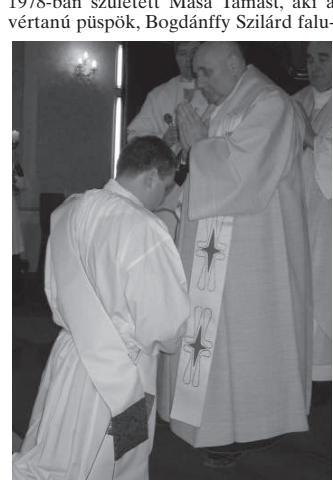
PAPSZENTELÉS A BÁNSÁGBAN

A trianoni békeszerződés létrejöttével a Csanádi Püspökség területe három részre szakadt: a Román Királyság területéhez a legnagyobb, keleti rész, a legkisebb harmad Magyarországhoz, a Tiszára és Al-Dunára forduló terület a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz, a későbbi Jugoszláv Királysághoz tartozott. Ez utóbbi rész vezetésére a szentszék apostoli kormányzót jelölt ki. 1923. február 10-én foglalta el hivatalát Rafael Rodić OFM, majd dr. Josip Ujčić, idővel dr. Gabriel Bukatko lett a Belső Apostoli Kormányzó. 1971. december 22-én magyar anyanyelvű apostoli kormányzókat kaptak a többségében magyar ajkú hívek, msgr. Jung Tamás személyében.

II. János Pál pápa 1986. december 16-án püspökséggé emelte az apostoli kormányzóságot, amelynek védőszentjéül Szent Gellért püspököt, székesegyházul a nagybecskereki plébániatemplomát jelölte. A Nagybecskereki Püspökség első megyéspüspöke az újtüdéki esperesplébános, Huzsvár László pápai prelátus lett, akit 1988. február 14-én szenteltek püspökké. Ő szervezte át a püspökség eszereit, véglegesítette a plébániák és leányegyházak számát. Újjászervezte a Papi Tanácsot, közzétette az Egyházközségek Szabályzata és Ügyrendje rendelkezést, valamint hivatalát teljesen átalakította.

A harmincas években kb. 240.000 hívője volt az apostoli kormányzóságnak, amely a második világháborút követően a felére csökkent, a németiség kényszerű távozását követően. Így a térségben a katolikus egyházi jelenlét szorványjellegűvé vált, többségükben magyarok, kisebb létszámú bolgár, horvát, cseh, szlovén hívővel. Hatóságilag több templomot, ima-

házat bontattak le - összesen 23-at, de a két világháború közötti nyolcvanas létszámú papság is több mint a felére csökkent. Egyházmegyénkben napjainkban huszonnyolcan - a nyugdíjas papokkal és szerzetesekkel együtt - látják el a hívek lelki gondozását, többségükben magyarok. Legifjabb lelkipásztorunkat, az 1978-ban született Masa Tamást, aki a vértanú püspök, Bogdánffy Szilárd falu-

Masa Tamás újmási és Tietze Jenő prelátus, akit 40 éve ugyancsak a nagybecskereki templomban szenteltek pappá jának, Feketetónak a szülőtte, 2003. december 8-án a nagybecskereki székesegyházban szentelte fel Huzsvár László nagybecskereki megyéspüspök.

Kovács Szószill, Nagybecskerek

A TULIPÁN MINT HARCILJELVÉNY

Azon tűnődöm: mennyi véletlen körülménynek kellett összejátszania ahhoz, hogy éppen ez a jelentéktelen kis „levél” - amiről beszélni fogok - átvészelve két szörnyű világéget, s az utánuk következő zavaros, baljós idők viszontagságait, amíg végül, sértetlen épségben hozzám, ide Münchenbe kerül. Azóta viszont kegyelettel örzöm. De hisz megvan ennek a jó oka. Mert - láni fogjuk mindjárt - nem amolyan közönséges postai levelezőlappal, vagy üzletben vásárolható képeslappal van szó. Nem, nem. Egyszeri példány ez, házilag készült. A képes oldalán csupán egy szál piros tulipán látható, két kis hegyes levéllel a szárán. Vízfestékkel van festve, élethűségre való ügykezettel, ám határozott festői kézzel. Szignálva is van, a virág szürke árnyékában szerényen, de jól olvashatóan így: „Margit”. Az „M” betű második lába aláhúzza a nevet, mintegy hangsúlyozva. Aláírulom: anyám festette a lapot, még lány korában, 18 évesen.

Nézem a másik oldalt: „Levezető lap”, ez áll kézírással, legfelül. Ötfilléres bélyeg van ráragasztva: a „Magyar kir. Posta” halványzöld színű, úgynevezett „turulus” bélyege. Középen, a párnán nyugvó magyar korona, fölötte turulmadár lebeg kiterjesztett szárnyakkal. Innen a neve. A címzés: „Tek. Farkas Mihály úrnak (lendületes kezdőbetűkkel), Szentes, Csongrád megye”. Az írás emígy indult: „Kedves Miska bácsi! Itt küldöm a legdivatosabb virágot. Nem tudom, ott van-e már, de itt még a kalapunkon is ezt hordunk...” Keltetése: „Kecskemét 1906. IV. 9.”

Amikor „Margit” ezt a tulipános lapot festette és Miska bácsinak - aki nekem anyai nagybátyám volt - elküldte, Pesten, az Országházban a rossz emlékü „darabont-kormány” volt uralkodni, s az akkori áldatlan és meddő belpolitikai csetepaték kísérőjeként indult el a „tulipán mozgalom”, célja szerint az osztrák kereskedelem és ipari cikkek kizűrésére. Állítólag gróf Andrássy Tivadár ötlemből született. Károlyiné gróf Andrássy Katinka írja visszaemlékezéseiben a mozgalomról: „Mindenki, aki lépést akart tartani a divattal, tulipános mellűt viselt ruháján vagy tulipános jelvényt kabátja hajtókáján, és ezzel kötelezte magát, hogy 'csak magyar gyártmányt vásárol'. A Váci utcai ékszeresek rubin- és smaragdokból kirakott tulipánokat készítek, a kalapok tulipánnal díszítettek a női kalapokat”. De azért a társasági hölgyek ezután is Bécsben, ha nem Párizsban vásárolták toalettiüket. Hasonló volt ez a mozgalom Kossuth „védegyeleti harcához”: az is, ez is: „Csak honi cikket vásárolj!” jelszóval indult rohamra.

„Halálfiat” című, árulkodóan éneletrajzi regényében Babits Mihály írja erről: „...épp ebben az esztendőben (1906) hősi lángok gyúltak Kárpátoktól Adriáig, nemzeti ellenállás hevítette a kuruc kedélyeket, apró tulipánok nyíltak a gomblyukakban, mint harci jelvények”.

Látjuk, nemcsak a gomblyukakban, de a női kalapokon is! Pláne Kecskeméten, ahol akkoriban Kada Eléke volt a polgármester, a „48-as eszmék rendíthetetlen híve, országgyűlési követ, meg aztán jeles tollforgató. Egyik népszömművét Pesten, a Király Színház játszóta - éppen akkor!-, érthető hát, ha egyszerre tulipánok borították el „a legmagyarabb várost” s a tulipánláz futóútként harapódzott el a homi tájakon. De - ahogy ez lenni szokott Hunniában -, amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan tánt el. Hamarosan kiderült, hogy a tulipándömping is csak Bécs mal-mára hajtotta a vizet. Azt mondják: a nemzeti ellenállás szimbólumát, a tulipánjelvényt Bécsben gyártották!

Akárhogy is: hamvába holt mozgalom volt, kurucos lángolás - mint annyi sok hazafüti fölbuzdulás. Elszállt, mint a füst, pernyéje se maradt. Azaz, valami mégis: a tulipános levelezőlappal. Nekem kegyeletes családi „ereklye”.

Kis illusztráció a történelmezhez.

Szamosi József

KÖDBEVESZŐ GONDOLATOK

Ha időben és anyagilag megengedhetem magamnak, ellátogatok a Chur közelében lévő, híres svájci fürdőhelyre, Bad Ragazba. A Touring Club szép szállodája egykori nemesi kastély. A főépület patinás, antik bútorai között étkezünk, s ott van a délutáni-esti csevegésre alkalmas, nagy plüssfotelekkel ékes bár is. A vendégek a park évszázados fáinak árnyékában elszórt kizet, modern „bungalow”-kban laknak. A terasz üvegfalán keresztül havas csúcsok felhős homlokára látni, s reggelente madárcaicsérgés az ébresztő. Kár, hogy a vidék zöldségeit egyre jobban elfoglalják a „privát tulajdonnak” nyilvánított golfpályák, de a Giesseni tó kies partján még mindig lehet bolyongani és - ábrándozni...

Ülök a szabadtéri medence meleg vizében. Mindent homályossá, valószínűtlenül tompít körülöttem a pára. Egyedül az időről-időre fölbugyborékoló mesterséges források csobogása töri meg a bágyasztó csöndet. Van időm (hová sietnék?). Messze ragad a képzelet sodra...

...

Első találkozásom a gyógyforrásokkal tíz éves korom táján történt, midőn születtem elvittek a Rudas gőzfürdőjébe. Nagyon rosszul lettem, és egy életre elment a kedvem a hasonló próbálkozásoktól.

Ettől eltekintve, szeretek mindenféle vizet. Nem is érzem magam jól olyan városban, ahol nincs tó, folyó vagy tenger.

Egyetemista korunkban a szomszédos házban (Böszörményi út 13-15) lakó Imreh László évfolyamtársammal minden nap 6-kor keltünk, hogy az előadások megkezdése előtt „üsszünk egyet” a Gellért fedett medencéjében. Egy-két frissítő hossz a „pezsgő”, hideg vízben, utána pedig beülés egy félórásra a meleg kórpádjára - beszélgetni. Nem voltak eszmecseréinkben kínos szünetek, elakadások. „Egy hullámhosszon” lévén, könnyedén tovább tudtuk fűzni egymás gondolatait. Annak idején nem fogtam föl teljes egészében, milyen nagy és ritka ajándéka volt az életnek az együtt töltött négy év. Csak később gondoltam vissza rá sóvárogva, midőn olyan emberekkel hozott össze a sorsom, akik számára alig akad mondanivalóm, akik nem adtak semmiféle „visszhangozt”. Egy kezemen meg tudom számolni azóta létrejött, szerencsés találkozásaimat, pedig állandó a nyüzsgés körülöttem.

Valamikor a Gellért meleg vizének gözében sok minden szobakerült: politika, filozófia, irodalom, az élet dolgai... persze időbeli korlátok közé szorítva, mert rohani kellett... Csapzott hajjal vágattunk át a Szabadság-hídon, hogy beérjünk 8-ra a Múzeum körúton lévő egyetemi tanterembe, amelynek ajtajában kulccsal kezében várt ránk a földtan professzora, Vadász Elemér. Utánunk bezárta az ajtót. A kívül rekedteknek orvosi bizonyítvánnyal kellett igazolniuk távolmaradásukat.

*

A nagylegyeli olajállalat kutató geológusként „üzemi beutalóval” kerültem az ötvenes évek elején két hétre Hajdúszoboszlóra, hogy krónikus inihüvelygyulladásomat - amely semmi másra nem reagált - kikúráljam.

Ez is kellemes „termálfűtés” emlék. Egy idős házaspárral kerültem egy asztalhoz (mindenképp azt hitte, a születtem), „gavallérom” pedig találtam három vidám és gálán öregrat (25 évesen az ötvenesek számomra már „öreg” voltak), sőt később egy fiatal „sztálinvárosi” főkönyvelőt is, akivel ugyan nem értettem mindenben egyet, de jól el lehetett vele csevegni - kulturális témákról is. Leveleztünk egy darabig, de az ilyen „vakáció ismeretségek”, személyes találkozások és közös élmények hiányában, általában elsorvadnak.

Figyelek, várok, mi minden bukkan még elő a szellő kavarta párafelhőből; mi nyér arcot, alakot.

Emlékszem csodálatos izlandi utazásomra! Ott döböntem rá, hogy a Föld, földünk korántsem olyan stabil és biztonságos alap, mint hinnénk. Egyetemi tanulmányaim során gyakran hallottam ugyan a vulkánokról, de egészen más valamiről hallani-olvasni (filmet látni), mint a valóságban ott ülni egy működő tűzhányó közelében!

Fortyog, füstölög a talaj, itt-ott parázlik még az utolsó kitérés fekete látatengere, és nagyon kell vigyázni minden lépésre, mert térdig lehet süllyedni a szolfatárak sárgán izzó, kénzagú iszapjában. Az ott élők immár hozzáedződtek az állandó veszélyhez, és föl vannak készülve arra, hogy egy negyedóra (!) leforgása alatt esetleg ott kell hagyniuk a lakásukat, a munkahelyüket. Tegnap nem létezett a tengerben sziget - mára született egy; a meglévő pedig egyik pillanatról a másikra elnyelhetik a sístergő hullámok.

A táj azonban lélegzetelállító! Gleccserek, úszó jégcsiklák, hatalmas vízesések. A lakásokat gejzírrel fűtik és a legkisebb faluban is van meleg, szabadtéri úszómedence, ahová azonnal belevetheti magát a munkából érkező bennszülött és a kimerült utazó. A szabályos időközökben 20-30 méter magasra felszökő vízsugár látványa lenyűgöző. Az ember ül, nézi-nézi megbabonázva, nem képes töle elszakadni...

*

Hévízre először életemben egy zalegerszegi ismerősön jóvoltából kerültem. Ő szerzett nekem kellemes és olcsó szállást a pénzügyőrök üdülőjében. Természetesen, nem volt szabad elárulnom, hogy „külföldi” vagyok. Igyekeztem a helyi légkörhöz igazodni - magamban elmulva, mennyire félnek az emberek még ma is nyilvános helyen és idegenek között a politikai témáktól!

Hévíz azonban számomra nemcsak kellemes szabadtéri fürdözést, nemcsak távirózákat jelentett, hanem rég tervezett „zarandoklatot” is!

1927-ben, két évvel születésem előtt, ezen a szép fürdőhelyen volt Édesanyámnak a nyári szezonban - fényképszülete. Ez volt élete egyik legboldogabb, legmondatalanabb időszak. Az itt töltött hónapokat nosztalgikusan emlegette. Ragyogó, szép lány volt. Legyeskedtek körülötte az udvarlók, kérék, s valahányszor megjelent a sétányon Radics cigányprímás, a „térzene” karmestere, rázendített kedvenc nótájára...

A régi albumokban akad néhány hévízi fénykép. Annak idején még nem létezett bikini (Isten ments!). A nők fekete, klott, rövid szoknyára emlékeztető dresszben, a férfiak csíkos trikóban feszítettek. Egy-két fotón cigaretta van a hölgyek kezében. Akkor ez volt a „sikk”.

*

Utolsó „ködös” emlékem egy eléggé félresikerült vakáció a svájci Alpok szívében lévő Vals-üdülőhelyen. Dr. Szóts István unokabátyámmal 1995. szeptemberben valójában hegyet mászni indultunk, de az idő állandóan viharos, esős lévén, beszozlunk a meleg medencébe. Úszkálással, olvasással, beszélgetéssel töltöttük napjainkat, nem sejtve, hogy ez az utolsó hosszabb együttlétünk. Pista a következő év tavaszán meghalt.

*

Ülök a Tamina-forrásának éltető vizében. Kint téli hideg van, amit azonban távol tart a vastag rétegben körülöttem hullámszó köd. Meg-megszakadó fátylan keresztül havas sziklacsúcsokat, fehértörzsi nyírfákat látok...

Saáry Éva, Lugano

KÖZÉP-EURÓPÁBAN VAGYUNK

Némelyek még mindig elmélkednek azon, hogy Kelet-Európában, vagy Közép-Kelet Európában vagyunk-e. Ez a „keletudat” a múltból maradt, abból az időből, mikor a Szovjetunió vazallusai voltunk. Bizony, szörnyű háború és keserves, fél évszázados béke után hasadt fel a vasfüggöny, ami keletet és nyugatot elválasztotta. Vagyis nem kell e hagyományt örízni. Nem vagyunk keleten. A NASA légi felvételes térképe szerint Közép-Európa földrajzi középpontja a Csepel-félsziget északi csúcsa.

A Ferenci Zoltán által - „szakférfiak közreműködésével” - szerkesztett MIN-DENTUDÓ KISLEXIKON-t 1913-ban adták ki. Tehát a millennium után (tények, ezeréves tapasztalatok birtokában), és 1920 (a Trianoni béke-diktátum előtt) adták ki. A 349. oldalon ez áll: „Közép-Európa Hollandia, Német Birodalom, Svájc, Ausztria, Magyarország.”

Különbözik az iskolás térképen is meg lehet győződni arról, hogy ezer- és száz évekkel ennek előtte őseink meglepedtek Európa szívében. Az Árpád törzsből való honalapítók nevét - sok vihárt, csatát, megszállást megérve - számos település őrzi. Például: Tevel, Üllő, Jutas, Tass, Solt, Fajsz, Taksony fejedelem nevét.

Elődeinket gyorsan fogadta be az európai „első ezer” - vagy már korábban is odataroztak: Árpád nagyfejedelem fia Solt fejedelem, unokája Taksony fejedelem, dédunokája Géza nagyfejedelem, ükunokája Szent István - Krisztus után egyeztető a magyarok királya.

Géza Saroltot, a szomszédos Erdély urának lányát vette feleségül. Veje: Aba Sámuel (később magyar király), I. Boleszláv lengyel herceg, Orseolo Ottó velencei dózse.

Géza fiának, I. (Szent) Istvánnak (Boldog) Gizella bajor hercegnőt választotta. A kézfogóra a kellemetlen apa, Cirkakodó (Szt.) II. Henrik német-római császár volt. Így megszűntek a határ menti csatározások s a magyar „kalandosok”. Árpád nagyfejedelem örökösei hont alapítottak Európában.

Az Árpád-háziak bizonyára használták a sógorság-komasság révén szerzett távolabbi rokonnak is.

Gizella királyné édesanyja a portugál Burgund-dinasztiából származott. A trónörökös, Szent Imre jegyese vagy felesége bizánci hercegisasszony volt. Imréről keveset írnak a krónikások.

Rokon még a minden oroszok fejedelmé, I. Vladimir is. Premislava nevű leánya Géza nagyfejedelem testvérének, Mihálynak a menyé. Különbözik Vladimir ügykaparintja meg a teljes hatalmat az óriás orosz birodalom felett, hogy megölje testvérét. Mégis: szentté avatják halála után.

Ennyi szent egy családban, néhány évtized leforgása alatt. Miféle család ez?

Az Árpád-ház idejében azokat tartották életükben szentnek, illetve azokat avatta halála után szentté a római pápa, akik személyükben feddhetetlenek voltak és az Isten által rájuk bízott feladatokat olyan jól „csodásan” intézték, mint rajtuk kívül senki.

Tehát a latin „sanctus”, magyarul nagyszerű, kiváló, fenséges. Így: Szentföld, Szent Jobb, szentmise, szentgyónás, Szent Korona.

Első szentjeink a Kárpát-medencében: István király, Imre herceg és Gellért csanádi püspök. Ez utóbbi nem magyar. Gerardus a Sagredok családjából, velencei patricius. A legenda szerint a Szentföldre igyekezett téríteni a pogányt. De

hadjója elsüllyedt. Szerencsés megmenekülése után barátai tanácsára a magyarokhoz, István királyhoz jött. Előbb az udvarban, a királyfi nevelésével szolgált, majd az Alföldre, a pogány néphez ment prédikálni, keresztelni, tanítani. A száj-hagyomány szerint lobbanékony ember volt, de ha megbántott, netán megütött valakit, tústént bocsánatot kért. Mindig sokan várokoztak a keresztelésre. Az ünneplés szertartást azután vidám lakoma végezte. Azt is feljegyezték, hogy a rekkenő nyári hőségben jégen hűtette a misebort. Szerették, így lett magyar szent.

Jöttek Isten szolgálói a környező országokból, a királyi család kedvezett nekik. Bajor Gizella - udvarhölgyei segítségével - elkészítette a csodálatosan szép miseruhát, amelyet később koronázási palástnak használtak a csodálatos módon ma is muzeális kincsünk.

István többek között - a Képes Krónikát idézve - „Óbudán templomot épít a kanonoknak”, Veszprém-völgyben leendő menyének - szállásul az esküvőig - görög apáék házáat, az akkor Szent Márton hegyének nevezett Pannonhalmán pedig megalapította a bencés főapátságot, ezerévszáz év után ma is a vallás- és erkölcsoktatás felügyelője.

Az Árpád-háziak világosan látták, hogy az Egyház szolgálja fel az egész Európát pusztákban száguldó lovasnomádok vadászterülete maradt. Mindazon mesterségek, amelyeket manapság „értelmiséginek” nevezünk, a papok és szerzetesek feladata volt.

Az építkezéstől az orvoslásig, a törvények szerkesztésétől a diplomáciáig, mindent végeztek, amit nekik végzési rendeltetett. Mivelhogy rajtuk kívül más írni-olvasni se tudott.

Aztán jöttek a nehéz idők, beháborúk, határvillongások, idegen hatalmak megszállása. Csakúgy, mint szerte Európában. Ránk törtek a tatárok, törökök, Trianoni Béke, Hitler SS-katonái, otthonosan berendezkedő szovjet seregek.

Mi megvetettük lábunkat az ősi gyepűn s a népvándorlások hullámverése elakadt rajtuk. Itt vagyunk Közép-Európában. S jó nekünk itten. Európának is jó, hogy itt vagyunk.

Küillely Lea, Budapest

FÜVESKÖNYV

„Senki sem próféta a saját hazájában” - olvassuk a Bibliában. Ez Márai Sándor írása is vonatkozik. Munkáit külföldön, főleg Olaszországban jobban ismerik, mint magyar honban. Talán e hiányosságát pótlandó a magyar könyvkiadás az elmúlt időszakban több művét is megjelentette, illetve újra kiadta.

Egyik írása, a Füveskönyv, Budapest, a HELIKON Kiadó gondozásában látott napvilágot. A kötet bölcsességek, ajánlások gyűjteménye. Márai példák sorát vonultatja fel arra vonatkozóan, hogy miként kezelje az ember a kétségeit, a problémáit, az élet kesze-kusza dolgait. Számos kényes témával foglalkozik: a kísértéssel, a tapasztalással, a szenvedéllyel, a világ kihívásaival, a kényelemmel, a magányossággal. Számba veszi azt is, hogy mi dolga van az embernek a földön, szől az életről és a halálról, az udvariasságról, az emberi érzékenységéről, a hitűség dolgairól, de érinti az emberi testet, a nemí éhséget és a kapzsiságot is.

A kötet ajánlásoként Márai maga írja: „Olyasféle tehát ez a könyv, mint a régi füveskönyvek, melyek egyszerű példákkal akartak felelni a kérdésekre, mit is kell tenni, ha valakinek a szíve fáj, vagy elhagyta az Isten.”

Varga Ákos, Balatonkenese

HÍREK - ESEMÉNYEK

50 ÉVES A Vatikáni Sajtóiroda. Az első vatikáni sajtószolgálat 1953-ban indult meg és Giovanni Battista Montini államtitkár, a későbbi VI. Pál pápa nevéhez fűződik. Olyan újságírókból válogatták ki munkatársait, akik közismerten a Szentszékek szimpatizáló napilapoknál dolgoztak.

Az évforduló alkalmából, december 29-én, kedden Giovanni Battista Re bíboros szentmisét mutatott be. „Az első újságírók angyalok voltak” - mondta homíliájában, utalva az Angyali üdvözlésre. „Valami új született az emberiség történelmében, és ezt az újságot rendkívüli újságírók, az angyalok tették közzé.”

A szertartás után rendezett sajtókonferencián résztvevő Vatikán-szakértők felidéztek, hogy az első vatikáni újságírók a Szent Damasus udvar egy szobájában végezték munkájukat, ahonnan láthatták a pápai kihallgatásra érkező személyeket, de nem volt engedélyük, hogy a Vatikánon belül szabadon mozoghassanak.

1966-ban VI. Pál pápa - akinek edesapja újságíró volt - hivatalosan létrehozta a Szentszék Sajtóirodáját.

Joaquín Navarro-Valls, szentszéki szóvivő, a vatikáni Sajtóiroda igazgatója az évtizedek során bekövetkezett változásokról szól. „A Vatikánban akkreditált újságírók nagy többsége ma nem olasz nemzetiségű. A média világviszonylatban is rendkívül érdeklődik a vallási és erkölcsi kérdések, a pápa személye iránt. Az októberi jubileumi ünnepekre több mint 3000 újságíró akkreditáltunk” - mondta Navarro-Valls, majd hozzátette, hogy a másik újdonság a Szentatyával való közvetlen kapcsolat, amely kezdettől fogva jellemezte ezt a pápaságot. A pápa tanítása szerint a Szentszék azért dolgozik együtt a világ médiumaival, hogy terjessze a Vatikán üzenetét, nem pedig azért, hogy jó sajtót kapjon.

ARAFAT EMLÉKEI A PÁPÁVAL TÖRTÉNT 1982-ES TALÁLKOZÁSÁRÓL. Olasz közigazgatási vezetőkkel találkozza nem régiben Ramallahban Jasszer Arafat felidézte 1982-es római látogatásának emlékeit. Annak során a palesztin vezetők először találkozott II. Já-

nos Pállal. „Azt mondták, hogy a pápának csak öt perc ideje van rám” - emlékezett vissza Arafat. Valóban, 7 perc eltelte után figyelmeztetőül megjelent egy prelátus. „Am a pápa marasztalt és végül 55 percen át beszélgettünk. Akkor azt mondtam II. János Pálnak, hogy Szent Péter után én vagyok a második palesztin a Vatikánban.” VR/MK

LEZÁRULT CLEMENS AUGUST VON GALEN BOLDOGGÁ AVATÁSI ELŐKÉSZÜLETE. A püspökség szintjén lezárult a csoda-ellenőrzési folyamat és ezzel jelentősen előre mozdult Clemens August von Galen boldoggá avatási előkészülete. Az 1946-ban elhunyt münsteri püspök a náciizmus egyik legismertebb ellenfele volt. Mint a boldoggy avatásával kapcsolatban a Szent-anya jelenlétében José Saraiva Martin bíboros, a Szenttéavatási Kongregáció vezetője mondtotta, Galen püspök a reményesség megtestesítője volt a német nép számára egy olyan időszakban, amikor a náci diktatúra lábál típirta a legemlébb emberi jogokat is.

NÉMETORSZÁGBAN CSÖKKEN A CSALÁDI PÓTLÉK. Németországban az átfogó gazdasági reformintézkedésekkel járó megtakarítások keretében korlátozzák a korábbi szociális vívmányokat és így felő, hogy jelentős mértékben növekszik a szegénységben élő kiskorúak száma. A tartósan munkanélküliek körében ugyanis aránytalanul magas a sokgyermekes szülő, akiknek jövedelme január elsejét követően csökkenni fog, így az egy gyerek után járó családi pótlék összege nem éri el a 150 eurót. Beecslések szerint a reformtörvények bevezetése után a szegénységben élő gyermekek száma megközelíti majd a 1,5 milliót.

ÉSZAK-KOREÁBAN VÁLTOZATLANUL TŰZZEL-VASSAL IRTANAK MINDEN VALLÁSI MEGNYILVÁNULÁST. A keresztények még a kényszermunkatáborokban is állandó rettegésben élnek, nehogy kitűnjék róluk istenhíttük. Egykori rabok elbeszélései alapján az őrség külön jutal-

mat kap a hívők leleplezéséért és megbüntetéséért. Ez általában halállal végződő kínzást jelent, amelynek azonban másoknak is jelen kell lenniük, - úgy mond - okulás végett. Míg a Kínai Népköztársaságban engedélyezett a Pekinghez hű katolikus egyház működése, Észak-Koreában egyetlen felekezet működését sem engedélyezi a „nép tökéletes szabadságát” hirdető alkotmány.

KOLOZSVÁROTT TETSZETŐS ALBUM JELENT MEG Kovács Kiss György összeállításában „Álló és mozgóképek” címmel az erdélyi főnemesség történetéről. A kötet jórészt a kolozsvári Korunk című folyóirat egy korábbi különlkiadásában megjelent interjúk bővített kiadása. A vallomásokból meglepően nagy egész társadalmi réteget érintő megtorló intézkedések, amelyek végéig célja az Erdélyben élő magyarság gerincének megtörése és történelmi múltjának kitörölése volt.

TV-RIPORT SZAMOSI JÓZSEFRŐL. A Magyar Televízió kulturális rovatában fél órányi portré-riportot készített olvasó-tördelő szerkesztőnk, Szamosi Józsefről. A Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjével kitüntetett Szamosi József beszélt írói, költői pályafutásáról, az egykori hadifogolytársától, Szervatiustól tanult szobrászatról, a Szabad Európa Rádió művészeti tanácsadójaként betöltött állásáról, majd az ÉLETÜNK szerkesztéséről. Ezzel kapcsolatban a Magyar Televízió néhány képbemutatta az ÉLETÜNK havonta tartott szerkesztői értekezletét is. Az adásban neves színművészek tolmácsolásában megszólaltatták Szamosi több költeményét is és a műsornak is egyik könyve alapján adta Jánosi Antal rendező az *Almain Arnyéka* címet.

Vincze András

ÚJ APOSTOLI KORMÁNYZÓSÁG BÁCSKERESZTÚRON

Bácskeresztúr (Ruski Krstur, Délvidék): 2003. november 3-án, ünnepélyes püspöki szentmise keretében kihirdették az új Apostoli Kormányzóság megalapítását a Szerbia-Montenegróban élő görög katolikusok számára. Apostoli kormányzóként iktatták be az eddigi Munkácsi Görög Katolikus Püspökségen szolgáló *Dzsudzszár György* segédpüspököt, akinek székhelye az ukrainaj Ugváron volt. Az ünnepélyes szertartást a most székesegyházzá nyilvánított bácskeresztúri Szent Miklós-templomban tartották, amelyet a hívek zsúfolásig megtöltöttek. A szentmisén 70 keleti és nyugati szertartású pap, illetve 23 püspök vett részt (több mint tíz országból), a többségük Szerbiából, Montenegróból, Horvátországból és Ukrajnából érkezett, de az amerikai, a franciaországi, a svájci, a skandináv, a németországi, a szlovákiai, a bolgár, a macedóniai és a dán görög katolikus híveket is képviselte előjárjuk.

A beiktatási szertartáson Miklovs Szlavimir püspök a főpásztori hatalom jeleként átadta a jogart az új kormányzóknak, Dzsudzszárnak. Az apostoli kormányzóság a Szerbiában és Montenegróban élő görög katolikus vallásúak számára létesült, Bácskeresztúr központtal, 4 espereskerülettel és 17 plébániával, melyekben 18 pap működik, ezek közül 16 egyházmegye, kettő pedig szerzetes. Az egyházmegyének van még 2 nyugdíjas papja, 10 teológusa és 11 küsszeminaristája. 43 apáca működik a Szűz Mária Szolgálati Társulat 5 rendházában, a Charles de Foucauld Nővérei közösség is létezik, és Szent Vazul Rendjének is van egy kolostora. A Szentszék adatai szerint

az új kormányzóságnak 22 698 hívője van.

Az új exarchátus alapításáról szóló szentszéki dokumentumot 2003. augusztus 28-án tették közzé, amikor a görög katolikus hívek Nagyboldogasszony ünnepét tartják. Kucorán ekkor van a templombúcsú, és az ünnepi szentmisét követő körmenet végén, déli tizenkét órakor felolvasták az alapító bullát, miközben a római katolikus templom harangja a Szűzanya köszöntésére szólította fel a híveket.

Dzsudzszár György püspök 1954-ben Sajkásgyörgyén (Đurdevo), Bácska déli-vidéki részén született. Az általános iskolát szülőfalujában, a gimnáziumot és a teológiát Rómában fejezte be. 1980-ban szentelte pappá Gabriel Bukatko belgrádi érsek. Ezután a Keleti Egyházak Kongregációjában dolgozott, majd 2001. március 19-én II. János Pál pápa a Szent Péter-bazilikában szentelte püspökké és a Munkácsi Görög Katolikus Püspökség segédpüspökévé nevezte ki.

Az új apostoli kormányzóság ünnepélyes meghirdetése és az első püspök intronizációja 2003. november 2-án volt az immár katedrálisá lett bácskeresztúri (Ruski Krstur) templomban. Az ünnepélyes főpapi szentmisén részt vett Josip Bozania zágrabi bíboros érsek, Stanislaw Hoewar belgrádi érsek, Huzsvár László nagybecskereki megyés püspök, Péntzes János szabadkai megyés püspök, Vasilije Šot píttsburghi metropolita, valamint a Szerb Pravoszláv Egyház és más vallási közösségek képviselője is. Hírvivő/MK

+ Czuczai László

1920-2003

Czuczai László 1920. október 5-én született Jánosházán, a szombathelyi egyházmegyében. Középiszkolai tanulmányai után a veszprémi (1949-1951), majd az esztergomi szemináriumban végezte a teológiát. Badalik Bertalan veszprémi püspök szentelte pappá Veszprémben 1945. január 31-én.

Papi szolgálatát 1954-1957 között a veszprémi Regina Mundi plébánián mint káplán kezdte. 1957-ben elhagyta Magyarországot és a svájci Luzern - Meggen Ifjúsági Otthonban volt prefektus (1957-1958), majd Fribourg-ban lett a magyar katolikus misszió papja (1958-1959), aztán a párizsi magyar misszióban volt lelkész (1959-1963). 1963-1977 között plébános volt Párizsban a St. Paul-St. Louis plébánián, 1978-1984 között a Touloni egyházmegyében, Hyeres-ben, a St. Louis plébánián. 1984-ben betegsége miatt nyugdíjba ment és a betegek lelkes szolgálatát látta el Hyeres-ben. Itt halt meg 2003. november 2-án.

Miklósházy Attila

+Scheererné Wirth Irén

1914-2003

Scheererné Wirth Irén, a berlini katolikusok szeretett Irénke néjje december 4-én, 90. életévében meghalt. Temetése december 18-án volt a schönebergi St. Matthias temetőben.

Irénke néni 1957-től 1985-ig szervezte a berlini katolikus magyarok szentmiséit. Évtizedekkel korábban a berlini püspökségről ő szerzett pénzt a magyar lelkészek, köztük dr. Adam György és P. Szőke János, utazási költségeinek fedezésére, hogy Berlinbe utazhassanak, időnként magyar szentmiséket tartsanak az itt élő magyaroknak. Törődött a szegényekkel, segített, ha halaknak a rendőrséggel akadt baja, és mindenkit meghallgatott.

Nagy Iván

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

SZÁJRÓL SZÁJRA

Furcsaságok

Klemens Lothar von Metternich-Winneburg herceg, osztrák államférfi, a Szent Szövetséget szervező és irányító Metternich pályájának néhány állomásával igazolja, hogy a történelem milyen furcsa összefüggéseket, helyzeteket teremt.

Ugyanis strassburgi diákoskodása idején Metternich összekerült egy fiatal tűzér-hadnaggyal, akit alacsony származása miatt figyelembe se vett. Viszont barátságban volt Miksa bajor herceggel, későbbi választófejedelemmel. Nos, ezt a bajor választófejedelemet a jelentéktelen francia hadnagyoecska - persze mármint I. Napóleon császár - emelte királyi trónra Bajorországban!

Röviddel a Strassburg-i diákévek után Metternich megnősült és ifjú nejével egy kis faluban búj meg rövid kikapcsolódásra. Ez a cseh falu Slavkov u Brna - abban az időben Austerlitz néven volt ismert és itt mértek az egyesült osztrák császári és orosz cári hadakra döntő, sőt megsemmisítő csapást Napóleon seregei 1805. december 2-án. Az austerlitz csata után kötött ún. pozsonyi béke

egyik következménye, kihatása volt Mária Lujza osztrák főhercegnő - II. Ferenc császár leánya és I. Napóleon házassága. Ennek létrejöttében persze döntő szerepet játszott az akkor hatalmas tetőfokán álló Metternich herceg, aki - mint tudjuk - Austerlitzben töltötte mézeshetét.

További furcsaság, hogy Metternichet - ha közzé is - Kossuth Lajos buktatta meg. Ugyanis az ő, 1848. március 3-án mondott pozsonyi beszéde eljutott a bécsi reformmozgalmakhoz és a benne kifejezést nyert forradalmi gondolatokat, követeléseket, március 13-án már a bécsi utcákon harsogták a tömegek. Az ebből vett „elvéhnedt rendszernek, mint elvéhnedt embernek nehéz megválni egy hosszú élet eszméjétől” idézet következménye volt a rövidesen megszületett: „Le Metternich-el!” jelszó.

Metternich 1848. március 14-én leköszönt hivataláról, süköke elhagyta az osztrák fővárost és csak 1851-ben tért vissza Bécsbe, de a politika színpadára soha nem tért vissza.

Közreadta:

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészékek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is:
<http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttö György főlelkész, Duns-tan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**

ÉSZAK-ANGLIA:

Rochdale: Magyar Egyesület székházában. 76 a/78, Milnrow Road, minden hónap második vasárnapján 15.00-kor.

Wolverhampton: St. Andrew anglikán templomban, St. Andrew Close, Hunter Street-ről, minden hónap harmadik vasárnapján 15.00-kor.

Bradford: Magyar Egyesület székházában. 4, Walmer Villas, minden hónap harmadik vasárnap utáni szerdán, délelőtt 11.00 órakor.

Nottingham: Lengyel templomban, 2, Sherwood Rise, minden hónap negyedik vasárnapján 12.30-kor.

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyihért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37.**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarischer Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Misézó helyek: Bécs, Mödling, Wr. Neustadt, Florisdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarraum Unterwart, Ft. Horváth János, **Telefon: 0043/33/527 108**

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor v. 11.30-kor (hirdetéseknél megfelelően) Gries-platz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-ben, Ft. Paskó Csaba lelkész, Ugrí Mihály gondnok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **T: 0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz, **Tel.: 0043/732/342-586**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zárdban, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüssel: Ft. Urban Imre, Mission Catholique Hongroise, Rue del' Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL, **Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,**

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 50 16 36**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Báthory Lajos, **Telefon: (0821)22 92 838.**

BAMBERG-EICHHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: Nürnbergi székhely: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-hut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Turgartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, **Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.**

FRIEBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye: Karlsruhe-i székhely: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen, Strassbourg, Mulhouse. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Schneidmühler Str. 12i, D-76139 Karlsruhe, **Tel./Fax: (0721) 68 72 15**

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztóvics Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdammer 20, D-20099 Hamburg, **Tel.: (040) 25 077 83.**

KÖLN-i Főegyházmegye és AACHEN: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission,

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Előfordítható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. **Telefon: D-0049-07034-62580.**

Apor Vilmos Vendégház Óbudán, tetőtérben kialakított komfortos szobáinkba várjuk csoportok és egyénileg utazók jelentkezését 23 főig. Az épületben kápolna működik, klub és előadó helyiségek berelhetők. Zárt parkoló van. Érdeklődni: munkanapokon 10.00-13.00 óra között telefonon, v. írásban: H-1035 Budapest, Kórház u. 37. **Tel.: 0036-1/250 78 69, Fax: 0036-1/368 98 69. E-mail: olikata@axelero.hu.**

A budapesti Szent Molnár Társaság kiadásában megjelent Saáry Éva: A LUGÁNÓI TANULMÁNYI NAPOK TIZENÖT ÉVE 1977-1991 című dokumentumkötete, Vass Dániel fotóillusztrációival. Megrendelhető a szerző címén: Éva Saáry, C.p. 78. CH-6906-Lugano-6. Ára (postaköltséggel) 20 Euró vagy annak megfelelő valuta.

Istenhívó r. k. nyugdíjas házaspár (geológus-környezetvédő, feleség, jó háziasszony, s társalgó, anyanyelvi tudással, saját maga, ill. családja megsegítésére) tisztességes bérért, hasonló munkajánlatokat vár magyar nyelvű plébániáktól, családoktól. **Tel.: 0036-30/412 08 75.**

Olcson eladó a Mátra lábánál horgászó mellett 200 m²-es 2 szintes összkomfortos 5 szobás családi ház. **Tel.: 0036-20 373 59 53 v. 0041-76/501 69 42.**

Nagykanizsán 1995-ben épült, jól bevezetett Panzió, betegség végett, áron alul, sürgősen eladó. 10 szoba-fürdőszoba, konyha, étterem, pinceparkoló és 60 m²-es lakás teljes berendezéssel. Ára: 230.000,- Euró. **Tel.: 0049-(0)821/93 721**

Hotel Mohácsi Panzió, Budapest. Buda centrumában, a Margit körültre egy buszmegállóra, kitűnő közlekedéssel, zöldövezeti kertes panzió,

Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: lukacs@web.de **Telefon: (0221) 23 80 60. Fax: 0221/232120** <http://www.Ungarzentrum.de>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon: (069) 24 79 50 21.** www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. **Tel.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419. E-mail: ukm_muenchen.de; http://www.erzbistum-muenchen.de/ungarische-mission**

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Minden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Neukirchen-Vluyn, Dortmund. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelheld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon (0251) 32 65 01**

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenorferstr. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon: (08505) 12 29.**

ROTIENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **E-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de** <http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart>

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon: (0931) 38 62 43**

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-261.** Misézó helyek: Róma, Milano, Firenze, Bologna, Padova, Torino, Genova, Palermo, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/36 23 303**

Bern: Röm. Kath. Ungarmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern, **Tel.: 0041/61/381 54 45 (Basel)**

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678;**

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678;**

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiák templomban, (rue de Lausanne). Lelkész: Ft. Popa Péter, **Telefon: 0041/26/425 42 06**

HIRDETÉSEK

teremgarázzsal, szolid árákkal várja kedves vendégeit. 1022 Budapest, II. ker. Bimbó út 25/A. **Tel.: 0036-1/32 67 741, /32 67 647, /32 69 061. Fax: 0036-1/32 67 784. E-mail: panzio@freestart.hu**

FELHÍVÁS

PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM NAGYVÁRAD. A magyar nyelvű felsőfokú oktatás újjáéledésének szimbóluma, nagy anyagi problémákkal küzd. A működéséhez szükséges anyagi alap biztosítására felkérjük mindenkit, szíveskedjenek anyagi lehetősége szerint ehhez hozzájárulni. Adománnyát kérjük az alábbi bankszámlára átutalni: Förderverein f.d.Chr.Univ.Partium, 72461 Albstadt. **Bankv.: Sparkasse Zollernalb, Kto-Nr.: 33049777, BLZ 65351260. Köszönettel a Segélyszervezet vezetősége.**

Komoly, önzegy, szőke nő, 54/165/80 (Budapest), komoly, vidám társat keres 50-60 évesig, független férfi személyében, tisztességes szándékkal. Fényképes levelet kérek, vagy **tel.: 0036-6/203 549 881. Jelige: „Rossz egyedül”.**

Horgászok (és nem horgászok) figyelem! Nagy Duna mellett, „Ásványváron” kb. 15 percre Győrött és Magyaróvártól, az osztrák határtól kb. 35 km-re Panzió igényeseknek kiadó. Két kb. 80 m² és 4 kétágyas szoba kiadó. Esetleg eladó (nagyon megfelelne nyugdíjasoknak is, mert biztos egzisztenciát biztosít). **Tel.: 0036-96/327 936**

Lakás kiadó. Keresek 2004. februártól megbízható, nyugodt lakókat egy 3 szobás (65 m²) tetőlakásba (5. em.). U4/U5 és villamos a közelben (Theresienwiese-nél, München). **Tel.: 0179/73 77 520.**

Oberpfalzban élő magyar férfi, 52/172/80, hozzáillő társat keres (42-48) házasság céljából. **Tel.: 09474/95 15 30.**

A Széchenyi Kör 2004. május 15-én szombaton egy napos autóbusz kirándulást szervez Bambergbe magyar vezetéssel. Tervezett ár 27,00 Euro. Kérjük jelentkezését, lehetőleg írásba: Harsay György, Starneweg 8, 80937-München, **Tel./fax: 089/316 32 95.**

Középkorú ápolónő magyar családnál betegápolást, ill. házimunkai tevékenységet vállalna. **Tel.: 0036-1/222 46 73, v. 0036-20/425 15 83.**

50 éves független nemdohányzó nő keresi ösztinte szándékkal korban hozzáillő társat, egy kedves, szeretet adni és kapni tudó férfi személyében. Jelige: „Új év, új élet”.

Egy-kétszemélyes házevetőtől állást vállalnék ottlakással. Jelige: „Megbízható”.

Baráti levelezést keres 34 éves fiatal. **Tel.: 0047/38 39 76 38.**

SZERTE A VILÁGON

*Szerte a világon
Sok, sok rossz elmúlna,
Ha mindenki jót tenne,
És rosszra sem gondolna.*

*Szerte a világon
Szenvedés sem lenne,
Ha mindenki a szenvedőkön,
Mindig segítene.*

*Szerte a világon
Háború sem lenne,
Ha minden nemzet a békéért,
A legjobbat tenne.*

*Szerte a világon
Sok, sok baj elmúlna,
Ha mindenki imáival,
Jézushoz borulna.
2001.*

Fábián Tibor, Chicago

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként:	0,10 Euró
„Jelige” - postaköltség	5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20
Nagybetűs sorok betűnként	0,40
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00
Kéthasznos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokat esetenként áruznak.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %, - hatszori hirdetésnél 20 %, - ill. egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉERT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

A magyarok legkedveltebb találkozóhelye a hagyományos

MÜNCHENI MAGYAR BÁL

Az eddigi nagyszerű keretek között szombaton,

2004. február 14-én, 20.00 órai kezdettel a HOTEL BAYERISCHER HOF (Promenadeplatz 2-6, 80333München) dísztermében tartjuk.

Jegy elővétel a Bayerischer Hof bálpénztáránál.

A bálrendezőség

„Kereszt és korona” kétrészes film németül a bajor-magyar kapcsolatok 1100 éves történetéről, VHS, PAL, 2x 45 perc. Ára: 30,00 Euró (2x15,00 Euró), megrendelhető: e-mailen: aravasz@web.de és fax: 0049-89-81 88 76 59.

Reformatus istentiszteletek Münchenben: Reisinger Str. 11 (Sendlinger Tor) minden hó 1. 3. 5. vasárnap 16 órakor és 2. és 4. vasárnap de. 11 órakor. **Tel.: 089-149 31 72 és 601 13 35, www.reformatus-muenchen.de**

EUROPÁI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadói hivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

*
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Delegatura Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

*
Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*
Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, öök küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,—Euró
Tengerentúlra US\$ 50,—

*
BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

*
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

*
Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

*
Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLEKELTÜNK.